

GIDSENBLAD

"LANGE NELLE"

4de

JAARGANG

NR 3/4

JULI

DECEMBER

1992

Driemaandelijks blad van
de afdeling OOSTENDE van
de WESTVLAAMSE GIDSENKRING vzw

AFGIFTEKANTOOR OOSTENDE X

In dit nummer:

71	AKTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
72	VOORWOORD	MARC LOY
73	ST.-PETRUS- en PAULUSKERK (8)	VINCENT DUFLOU
84	OOSTENDE, ANNO 1887	DIRK BEIRENS
86	DE DIEREN...ONZE VRIENDEN	OMER SIMOENS
92	VAN WOATERHUIS TOT WOATERTORRE (1)	LUCIEN VALCKE
98	WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN....	OMER SIMOENS
100	MIJN EERSTE LEOPOLD II-WANDELING	RITA WERBROUCK
102	AAN DE OOSTENDENAARS (m/v)	REDACTIE
104	RAVERSIJDE, EEN IDEALE KAMPEERPLAATS	REDACTIE
105	DE KAREL JONCKHEERE-WANDELING (1)	DIRK BEIRENS
110	OPEN MONUMENTENDAG : SCHOLENWANDELING	LUC DUPON
112	BARONES de VAUGHAN, kunstmecenas	REDACTIE
113	HET UNIEKE PARK VAN JAMES ENSOR	REDACTIE
114	SPROKKELS	REDACTIE
116	OVERZICHT AKTIVITEITEN 1989-1992	REDACTIE
117	BEZOEK OOSTENDE MET EEN GIDS!	REDACTIE

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen

Verantwoordelijke
uitgever en redactie:
Dirk Beirens
Florisaan 7
8400 OOSTENDE

Secretariaat:
Marcel BRNET
Beknoorstraat 20
8400 OOSTENDE

Voorzitter:
Marc LOY
Beknoorstraat 20
8400 OOSTENDE

Rekening: 089 205970-1

Aktiviteiten

AKTIVITEITEN

redactie

ZONDAGMORGEN 13 DECEMBER 1992 OM 11 UUR AAN DE BALIE
VAN HET STEDELIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN :
rondleiding in de tijdelijke tentoonstelling van de
Oostendse kunstenaar Jef Seynaeve door conservator N. Hostyn .
(duur : 1 uur - leden : gratis - niet-leden : 50 fr)

VRIJDAGAVOND 18 DECEMBER 1992 OM 20 UUR IN ZAAL
MANGA, JOZEF II STRAAT 50 (achter de boekhandel) :
diavoorstelling Oostende Vroeger & Nu, deel 1 : de binnenstad
door Marcel Braet, secretaris "Lange Nelle".
(duur met pauze: 2.30 uur - leden: gratis - niet-leden: 50 fr)

ZONDAGMORGEN 17 JANUARI 1993 OM 10.30 UUR AAN DE BALIE VAN
HET PROVINCIAAL MUSEUM VOOR MODERNE KUNST (PMMK),
ROMESTRAAT OOSTENDE : rondleiding in de vaste collectie
van het museum (duur: 1.30 uur /leden: 50 fr - niet-leden: 100 fr)

VRIJDAGAVOND 22 JANUARI 1993 OM 20 UUR IN ZAAL
MANGA, JOZEF II STRAAT 50 (achter de boekhandel) :
diavoorstelling Oostende Vroeger & Nu, deel 2 : de uitbreiding
onder Leopold II , door Marcel Braet, secretaris "Lange Nelle".
(duur met pauze : 2 uur - leden : gratis/niet-leden : 50 fr)

VRIJDAGAVOND 12 FEBRUARI 1993 OM 20.30 UUR (stipt)
IN ZAAL MANGA, JOZEF II STRAAT 50 (achter de boekhandel) :
terugblik aan de hand van dia's op DOCUMENTA IX (Jan Hoet), het
100-daagse museum van de hedendaagse kunst in Kassel,
door de Oostendse getuige Marc Bauwens.
(duur met pauze : 2 uur / leden : gratis - niet-leden : 50 fr)

VERNIEUWING LIDMAATSCHAPSBIJDRAGE 1993

HET JAAR ZIT ER WEER BIJNA OP. DIT IS HET LAATSTE (DUBBEL)
NUMMER VAN ONS TIJDSCHRIFT VOOR 1992. WIJ ZOU DEN HET TEN ZEERSTE
OP PRIJS STELLEN, MOCHT U NU AL UW LIDMAATSCHAPSBIJDRAGE WILLEN
OVERSCHRIJVEN! WIJ BIEDEN U DAARVOOR ONS EIGEN TIJDSCHRIFT EN
GRATIS DEELNAME AAN EEN AANTAL AKTIVITEITEN, ZOALS WANDELINGEN,
VOORDRACHTEN, BEZOEKEN AAN. TELKENS EEN AFLEVERING VAN HET
PROVINCIAAL TIJDSCHRIFT VERSCHIJNT, KRIJGT U HET ALS EXTRAATJE.
OM HET U GEMAKKELIJK TE MAKEN, HEBBEN WIJ EEN OVERSCHRIJVINGS-
FORMULIER BIJGEVOEGD. ALS U LIEVER EEN EIGEN BANKOVERSCHRIJVING
DOET, KAN DAT OP BANKREKENINGNUMMER 068 - 2075070 - 73
t.n.v. "WESTVLAAMSE GIDSENKRING . AFD. OOSTENDE LANGE NELLE -
8400 OOSTENDE". HET BEDRAG IS ONGEWIJZIGD, nl. 400 fr

ALVAST PRETTIGE FEESTDAGEN!!!

Na het drukke voorjaar met de organisatie van de Provinciale Gidsendag in onze stad en de examenperiode van de tweede gidsenlichting met 24 nieuwe gidsen als bemoedigend resultaat, is het nu iets rustiger in de rangen van Lange Nelle. Akkoord, er zijn het stijgende aantal gidsbeurten en de maandelijkse activiteiten. Maar we zijn nu ook met meer om de zaken te beredderen en zijn daarom blij Rita Werbrouck en Martine Quaegebeur in het bestuur te kunnen verwelkomen.

We kijken ondertussen alweer terug op de vierde open monumentendag waarbij de schoolgebouwen centraal stonden en waaraan we als gidsenkring ook van het jaar hebben meegewerkt. Straks verschijnt het provinciaal nummer van de Westvlaamse Gidsenkring vzw dat integraal door onze kring wordt verzorgd en waarbij de St.-Petrus en Pauluskerk en de beiaard in de focus zullen staan.

Ondertussen lobbyt het bestuur achter de spreekwoordelijke schermen om onze patronestoren "Lange Nelle" artistiek geschilderd te krijgen, moeten onze nieuwe gidsen nog officieel gediplomeerd worden en werken we aan het nieuwe vouwblad met een groeiend gamma wandelingen en bezoeken voor stadsgenoten en toeristen.

We roeien dus vol enthousiasme naar het vijfde werkjaar toe.

HET BESTUUR

De St-Petrus - en Pauluskerk

DE SINT-PETRUS-en PAULUSKERK

Vincent Duflou

- aflevering 1 : de PEPPERBUSSE (jg.2, nr.1, pp. 2-6)
aflevering 2 : de KONINGINNEKAPEL 1 (jg.2, nr. 2, pp. 19-21)
aflevering 3 : de KONINGINNEKAPEL 2 (jg.2, nr. 3, pp. 39-42)
aflevering 4 : de NEOGOTIEK (jg.2, nr. 4, pp. 55-58)
aflevering 5 : BOUWGESCHIEDENIS St.-P&P (jg.3, nr.3, pp.64-71)
aflevering 6 : BESCHRIJVING St.-P&Pkerk (jg.4, nr.1, pp.03-08)
aflevering 7 : BESCHR. v/h MEUBILAIR (jg.4, nr.2, pp. 38-46)

AFLEVERING 8 : BESCHRIJVING VAN DE BRANDRAMEN

De brandramen zijn eigenlijk de belangrijkste bezienswaardigheid van deze kerk. Ze zijn het werk van de eigentijdse kunstenaar Michel Martens uit Varsenare. Via de schilderkunst belandde hij in de glas-in-loodkunst. Typerend voor zijn brandramen is dat ze uitgesproken figuratief zijn. Volop beeldend wordt hij echter nooit. Vaak zweven zijn personages tussen het abstrakte en figuratieve. De brandramen van de dekanale kerk zijn zeer expressief en vertonen prachtige kleurencontrasten met een rijke flonkering.

Merk wel dat de brandramen niet de originele zijn van de kerk. Deze zijn het werk geweest van Jules Dobbelaere uit Brugge en een zekere Ladon uit Gent. Bij de eerste primeerde de voorstelling boven het kleurenpalet. De brandramen van het baptisterium en het roosvenster waren van zijn hand. Bij Ladon primeerde het kleurenpalet boven de voorstelling.

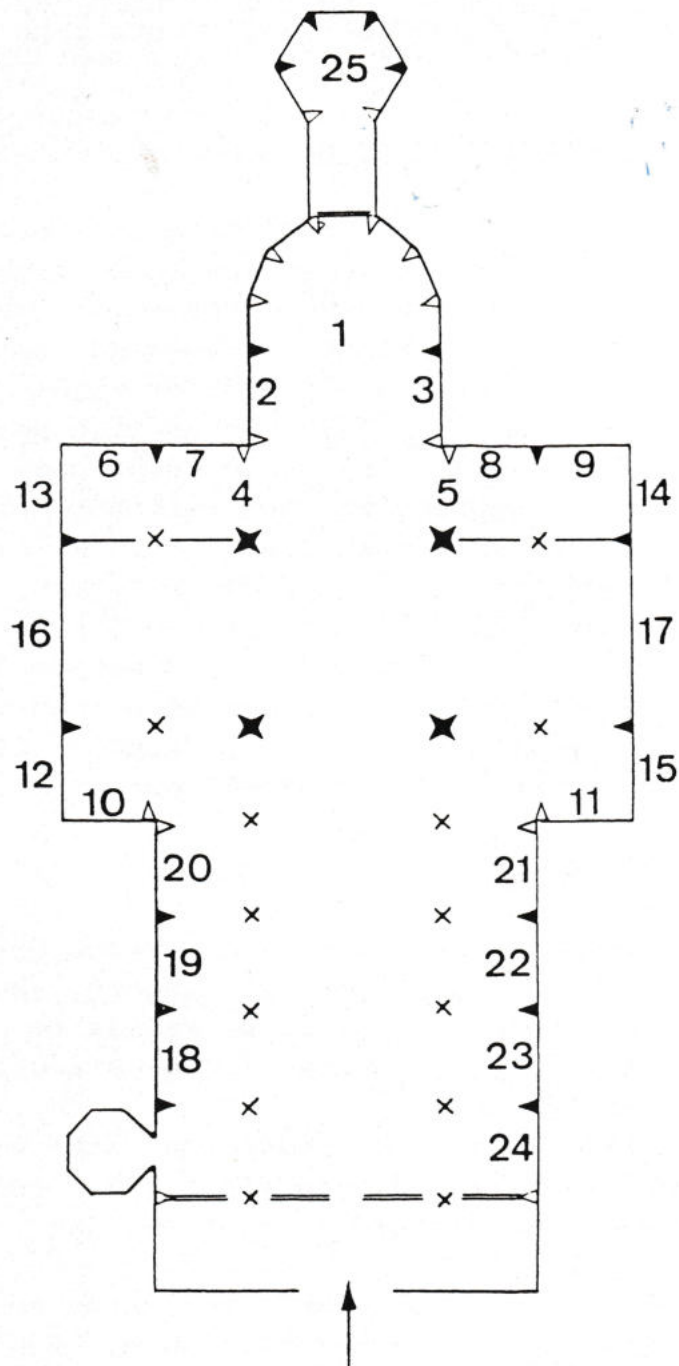
1. DE BRANDRAMEN VAN HET KOOR

1 Boven de ingang van de koninginnekapel staan Petrus en Paulus afgebeeld samen met de elf andere apostelen. Paulus staat rechts van Petrus en is makkelijk te herkennen want hij heeft slecht één oog. Paulus zou namelijk een oogziekte gehad hebben.

Boven de voorstellingen van de apostelen zien we zeven brandramen waarop in volgorde van links naar rechts de zes scheppingsdagen voorgesteld zijn (1ste dag : schepping van dag en nacht, 2de dag : schepping van de hemel, 3de dag : schepping van de zee, het land en de vegetatie, 4de dag : schepping van de hemellichamen, 5de dag : schepping van de zeedieren en de vogels, 6de dag : schepping van de landdieren en Adam). Het zevende brandraam stelt de schepping van Eva voor.

Onder de apostelfiguren hebben we zes brandramen. Hierop worden zes van de zeven sakramenten uitgebeeld. Achtereenvolgens zien we van links naar rechts :

de cijfers in de tekst verwijzen naar de nummering van de brandramen op het onderstaande situeringsplan

U moet echt 's aan de hand van de volgende beschrijvingen de rondgang in de kerk maken.....een belevenis!!

- het huwelijk (twee verloofden -- bruid en bruidegom -- ouderschap)
- de biecht (terugkeer van de verloren zoon)
- het vormsel (de zending van de leerlingen)
- de ziekenzalving (opwekking van de jongeling van Naïm)
- het doopsel (doopsel van Christus)
- het priesterschap

Het zevende sakrament, de eucharistie werd niet afgebeeld want dat geschiedt hier aan het altaar zelf.

2 Helemaal bovenaan het linker koorgestoelte zijn er vier profeten afgebeeld :

- Jesaja Deze profeet werd geboren omstreeks 765 vóór Christus. Men noemt hem soms ook de koninklijke profeet omdat hij behoorde tot de aristocratie. Volgens een Joodse overlevering zou hij zelfs van koninklijke bloede zijn. In 740 vóór Christus werd hij tot het profetenambt geroepen. Jesaja was een profeet die zich in de politiek engageerde en de vorsten van Juda op de slechte gevolgen voor hun koninkrijk wees als ze politieke en militaire toenadering zochten bij Assyrië en Egypte. Na 700 verdwijnt hij van het toneel. Volgens de Joodse overlevering stierf hij de marteldood onder koning Manasse (693-636).
- Jeremia Hij werd in 650 vóór Christus geboren in Anatot uit een priesterfamilie. Vanaf 627 vóór Christus tot aan de val van Jeruzalem, in 585 vóór Christus, trad hij op als profeet. Hij trad vooral op tegen de verering van andere goden. Hij kreeg echter weinig gehoor bij de edelen, priesters, en de koning van Juda. Tijdens zijn leven werd hij dan ook vervolgd en mishandeld. Hij heeft dan ook niet kunnen verhinderen dat Jeruzalem en het koninkrijk Juda vernield werden door de Babylonische koning Nabukadnessar. Hij zou rond 570 vóór Christus ergens in Egypte overleden zijn.

- Ezechiël Ezechiël werd omstreeks 627 vóór Christus geboren uit een priestergeslacht. Omstreeks 592 vóór Christus ontving hij zijn roeping. Hij was hoofdzakelijk actief in Babylonië waar hij samen met andere landgenoten in ballingschap leefde.

- Mozes

Onder de profeten zijn er twee deugden voorgesteld. Het gaat om de hoop met een anker en een bijenkorf en het geloof met een kandelaar en een schild.

Onder de deugden zien we een tafereel uit de Apocalyps van Johannes. Het Lam ontvangt het boek van Hem die op de troon zit (Apok. 3.6)

- 3 Helemaal bovenaan het rechter koorgestoelte zijn er vier oosterse kerkvaders afgebeeld.

- Johannes Chrysostomus
- Athanasius
- Gregorius
- Basilus

Onder deze kerkvaders zijn er weer twee deugden voorgesteld. Ditmaal gaat het om de liefde met een hart en een doodshoofd (hooglied 8.6 liefde is sterker dan de dood) en de godsdienschtigheid met een adder en de Heilige Schrift.

Onder de deugden hebben we eveneens een tafereel uit de Apocalyps. Ditmaal zien we een gevecht tussen een zwangere vrouw, het symbool van Maria en de kerk, en een draak. (Apok. 12.1)

- 4 Naast onze vier profeten uit het linker koorgedeelte zijn nu vier westerse kerkvaders afgebeeld.

- Gregorius
- Ambrosius
- Augustinus
- Hieronimus

- 5 Naast de vier oosterse kerkvaders uit het rechter koorgedeelte zijn hier nu de vier evangelisten voorgesteld.

2. DE BRANDRAMEN VAN HET TRANSEPT

Helemaal bovenaan het transept, boven het triforium zien we brandramen waar streekheiligen zijn voorgesteld. Hun naam staat telkens vermeld in het brandglas, maar deze zijn niet altijd even makkelijk te lezen vanaf de begane grond. Onder onze streekheiligen vinden we een aantal religieuze en historische taferelen. De brandramen 6 tot en met 10 hebben religieuze thema's, de brandramen 12 tot en met 17 hebben historische thema's die betrekking hebben op de geschiedenis van Oostende.

6 De annunciatio (de boodschap van Maria)

7 De aanbidding van de herders

8 De verheerlijking van Maria tussen Petrus en Paulus

9 Maria naast het kruis met Sint Jan de Doper

10 Sint Franciscus van Assisië die met twee edelen over armoede predikt. (1182-1226)

Zijn doopnaam was Giovanni, maar zijn vader, Pietro Bernardone, een vermogend lakenkoopman, noemde hem na een reis naar Frankrijk Francesco "Fransman". Na een vrij gebrekkige opleiding bleef hij bij zijn vader in de zaak tot zijn twintigste jaar. Hij was een opgewekte jongen, romantisch van aanleg, vrijgevig tegenover de armen. Tengevolge van ziekte kreeg hij meer en meer belangstelling voor de geestelijke zaken. Door een krijgstocht naar Apulië kwam de aardse roem bij hem weer op de voorgrond. Door een visioen werd hij daarvan afgehouden en keerde hij naar huis terug. Hij wendde zich geheel af van het zakenleven en de wereldse genietingen. Zijn vader ontferde hem daarom en verstootte hem in 1206. Hij leefde twee jaar als kluizenaar en wijdde zich daarna aan het kerkelijk leven in en om Assisi.

Hij is de geestelijke vader van enige orden, waarvan de Franciskaner- en Clarissenorde wel de bekendste werden. Deze orden verbreidden zich snel over Europa. In 1219 trok hij naar Egypte en trachtte tevergeefs de sultan te bekeren. In zijn vaderland had hij een geweldige positieve invloed op arm en rijk. Hij stierf in 1226 en werd begraven in de San-Francesco-kerk te Assisi. Nog geen twee jaar na zijn overlijden werd hij door paus Gregorius IX heilig verklaard.

11 De Heilige Bernardus

die over de kruistochten predikt in Vlaanderen.
(1090-1153)

Geboren in 1090 te Fontaines nabij Dijon uit een adellijke Bourgondische familie, trad hij in 1112 met een aantal metgezellen in het strenge klooster te Citeaux, bakermat van de Cisterciënzerorde, die sindsdien een hoge vlucht nam. Zelf werd hij in 1115 belast met de stichting van het klooster van Clairveaux, dat op zijn beurt een middelpunt werd van vele nieuwe kloosterstichtingen. Bernardus was één van de sterke persoonlijkheden van zijn tijd, die zijn invloed tot ver buiten zijn orde kon laten gelden. Hij reageerde ook fel tegen de praal en weelderigheid in bouwtrant en levenswijze van de cluniacenzers; zijn eigen cisterciënzer kerken werden zeer strak en sober uitgevoerd. Vanwege zijn redenaarstalent werd hij door paus Eugenius III belast met de prediking van de (overigens totaal mislukte) tweede kruistocht. Hij stierf te Clairveaux op 20 augustus 1153. In 1174 werd hij reeds heilig verklaard en in 1830 verheven tot kerkvader. In de beeldende kunst wordt Bernardus voorgesteld als abt met staf en regelboek. Vaak is er ook een wit hondje of een bijenkorf afgebeeld. Het hondje is ontleend aan de legende waarin Bernardus' moeder kort vóór zijn geboorte droomde dat zij een wit blaffend hondje in haar schoot droeg. De bijenkorf herinnert aan zijn bijnaam "doctor mellifuus" (honingvloeiende leraar). Soms wordt hij ook voorgesteld als een "lactatio Bernardi" : Marin zou hem hebben gesterkt met haar moedermelk. Op een aantal plaatsen in ons land, onder ander in Diest en Bornem, worden ter ere van de H. Bernardus water en zout gewijd, dit om bij mens en dier (vnl. varkens en paarden) besmettelijke ziekten, verstopping en roos te voorkomen.

- 12 De vrijkoop van 900.000 gevangen Oost-Indië-vaarders door de Trinitariërs. De Trinitariërs is een kloosterorde der Heilige Drievuldigheid, in 1198 gesticht door Johannes de Matha en Felix de Valois met als doel Christenslaven vrij te kopen.

Kruiken en vaarders kortbaar door de ze werden verkocht	die naar om alle heden wer Moren te Algeers de Trini rond 1200 alhier geld ongeveer vrij te	den oost soorten den vaak gepaaid als slaven kopen gesticht in om over 900 000 kopen
--	--	---

- 13 Schripreukelingen, op de vlucht voor Engelse protestanten en in Oostende begraven.

Het protest vlucht ont Winefrida hop + Eliza Catherine nen Ellioth Winefrida's haar tot den ze ge te schepen slorven	tante En scheepten Ellioth + E beth Hilliard Jeffs om te verzoegen koningen zich wilde dwongen ze kwamen zijn hier	gehand ont te Oostende Lisbeth Bin Anna Sandret de verban ontdekt door glas die nemen wer opnieuw in om in een begraven
--	--	---

14 Diefstal van religieus vaatwerk in de kerk

In 1640 werd vaatwerk werd Bryan die bekende Richard Har dader te werden te in café werd ont werd een een boer geld voor	In de kerk gestolen later aan met een ander lo voort zijn rug wildeman heeft op kapel af uit stene een nieuwe	het heilig te Brugge gehouden Emulsion vrechtig de de H. vaten gevonden waar later deze plaats bouwde het monitrus
--	---	--

15 Geschiedenis van de zeewijding

Het aloude krachten werd ver van de vis ten naar de pries omringd en de be stede in Gods ze van de zee	gebruik + van de zee vanagen door zera die de agur ter begerde door de volking stoet naar gen over en hun werke	de boze te bezweven de zegening met hun bo stevenden zich nu notabelen van onze de dikt om de mensen of te smelen
--	---	---

- 16 In deze grote scène zien we de intocht van Albrecht en Isabella in Oostende in 1604, na een driejarig beleg van de stad. Verder staan ook hun patroonheiligen en hun wapenschild afgebeeld.

Onder deze scène staan onze Belgische vorsten en koningin Louise-Marie afgebeeld.

- 17 In deze scène zien we een geknielde graaf van Vlaanderen, Robrecht de Fries die het model van de kerk die hij wil bouwen aanbiedt aan Sint-Maarten te paard. Achter Sint Maarten staan de huidige patroonheiligen. Onder deze grote scène staan zes personen afgebeeld die

een belangrijke betekenis hadden in de geschiedenis van onze stad.

Van links naar rechts zien we achtereenvolgens :

- Margaretha van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en Henegouwen van 1244-1280. Na haar scheiding met Borchard van Avesnes, huwde ze in 1255 met Willem van Dampierre.

Zij verhief door een charter van 28 juni 1267 (vooravond van het feest van Petrus en Paulus) Oostende tot de rang van stad, met het voorrecht een markthalle te hebben.

- Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen (1330-1384)
Hij gelastte zich met de amortisatie van een stuk grond, afgestaan door de heer Jacobus van Cotheem, waarop met de bouw van een nieuwe kerk (de tweede) zou aangevangen worden in 1334; dit met de goedkeuring van Mgr. Andreas Ghini, bisschop van Doornik.

- Robrecht de Fries, graaf van Vlaanderen
In 1072 nam hij initiatief tot het herstel of de bouw van dertig verschillende kerken, waaronder die van Oostende. Ze waren allen gewijd aan de heilige Petrus, aan wiens bescherming de graaf zijn overwinningen toeschreef. Deze kerk bevond zich op Testerep.

- Filips de Goede, graaf van Vlaanderen en Artois, hertog van Brabant en Limburg (1396-1467)
Verleende in 1445-1446 aan de stad Oostende het recht om een haven te graven. Deze haven situeerde zich nabij het huidige kursaal.

- Giles de Baerdemaeker, bisschop van Serapta en de hulpbisschop van Doornik
De traditie wil dat hij de tweede Sint-Pieterskerk inwijdde in 1478. Dit is fout. De kerk werd ingewijd door Willem Vasoris, de voorganger van bisschop Baerdemaeker. Giles de Baerdemaeker heeft in 1478 slechts de torenfundamenten van de huidige "Peperbusse" ingewijd.

- Karel VI, keizer van Oostenrijk (1685-1740)

Op 10 december 1723 richtte hij voor de Oost-Indiëvaarders de Generale Keizerlijke en Koninklijke Indische Compagnie op, genaamd de Oostendse Compagnie. Door de ondertekening van de "Preliminaria van Parijs" door de afgevaardigden van Oostenrijk, Frankrijk, Engeland en Holland wordt ze op 31 mei 1727 geschorst, en door het "Verdrag van Wenen" op 22 juli 1731, de "Concurrentie-Akte" op 20 februari 1732 en de "Preliminaria van Wenen" op 3 oktober 1735 afgeschaft, - met als definitieve einddatum 10 juli 1737, datum waarop Karel VI in een brief aan zijn zuster, de Gouvernante-Generaal Marie-Elisabeth, de opdracht gaf de compagnie onmiddellijk te liquideren.

3. DE BRANDRAMEN VAN HET SCHIP (middenbeuk)

Net zoals in het transept zien we dat er in de brandglazen boven het triforium streekheiligen zijn afgebeeld. Ook hier zijn hun namen aangebracht in het glas.

4. DE BRANDGLAZEN VAN DE ZIJBEUKEN

In de zijbeuken zijn er zeven evangelische scènes afgebeeld, waarbij de apostel Petrus steeds aanwezig was. Het is vooral in deze scènes dat de abstracte figuren het sterkst aan bod komen. Te beginnen vanaf de winterkapel zien we volgende scènes.

18 Christus bedaart de storm

Op het meer van Tiberias of Galilea zien we hoe het voorstevan van een boot opgeheven wordt door de baren. Jezus staat op en maakt een gebaar over de zee.

19 De wonderbare vermenigvuldiging van vijf broden en twee vissen

Christus houdt één brood in zijn handen, onderaan zijn de overige afgebeeld. Naast Jezus staat de jongen met de twee vissen op een schotel. Bovenaan staan twaalf korven voor de kruimels.

20 De gedaantewisseling op de berg Tabor

Jezus staat afgebeeld met op het voorplan de drie apostelen : Petrus, Johannes en Jakobus, als getuigen. Naast Christus staan vaag geschetst Mozes en Elia.

21 De wonderbare visvangst

Drie apostelen trekken het net vol vissen op. Jezus staat in de boot. Een tweede boot volgt met zeven veraste apostelen. De zon gaat over het stadje aan de oever op.

22 Jezus verschijnt wandelend op het meer

".... In de vierde nachtwake" : de maan is duidelijk te zien. Petrus zinkt in het water op het ogenblik dat hij zijn geloof verliest.

23 De voetwassing van Petrus bij het laatste avondmaal

De overige apostelen staan op de achtergrond, met de voeten in het water, nadat zij hun beurt gekregen hadden. Alleen Petrus verzet zich ertegen. Jezus staat ernaast met een doek om de voeten af te drogen.

24 De verloochening van Petrus

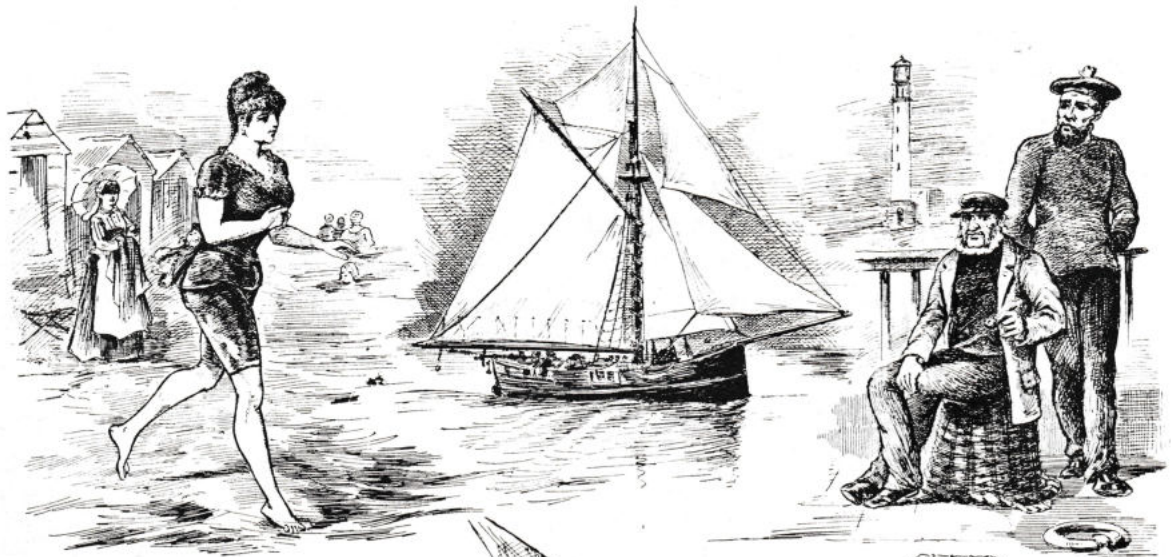
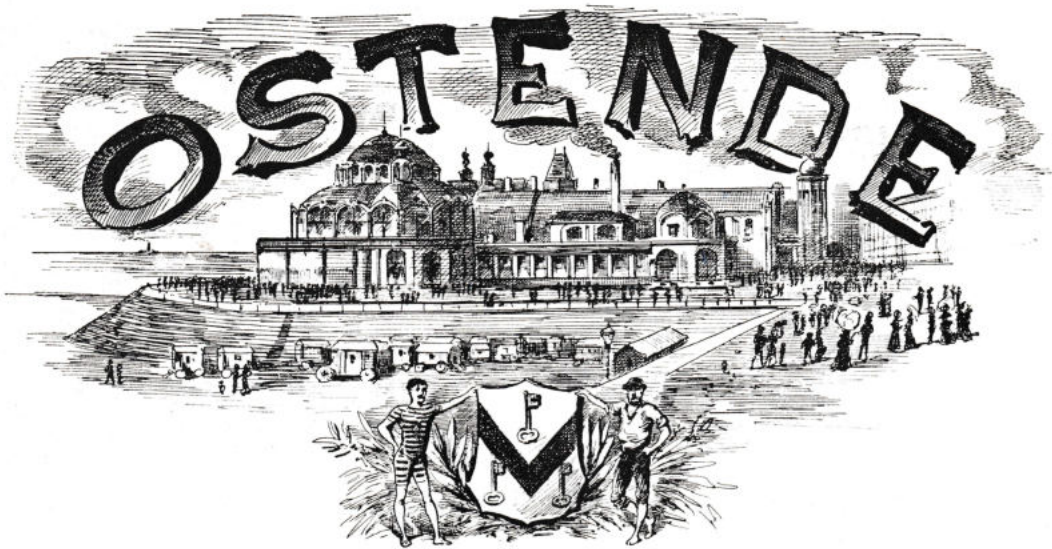
Een stoere haan gaat aan het kraaien, en Petrus die zich plots van zijn schuld bewust wordt, loopt ontredderd weg. Op de achtergrond staan de drie personen die hem zijn verloochening ontlokt hebben : de twee dienstmeisjes van de hogepriester, waarvan één met een kruik op het hoofd, en tussen hen beide een dienstknecht met een lans.

(zie ook : "De Plate", jaargang 21, nr. 3, maart 1992, pp.85-87 :
"De brandramen van de Sint-Petrus en Pauluskerk" I. Van Hyfte)

wordt vervolgd

aflevering 9 :

de RESTAURATIEWerken

Le Globe Illustré, journal de la famille,
volume II, jg. 3 n° 51, 18 sept 1887, p 610

In het familieblad "Le Globe Illustré" verschenen geregeld bijdragen over Oostende, "notre grande station balnéaire".

In het nummer 51 van 18 september 1887 werd op de voorpagina de gravure "Oostendse burgerwacht schietend op de muiters om de aanval op een Engels schip te verhinderen" afgedrukt, zonder duiding of commentaar.

Op een van de binnenbladzijden van hetzelfde nummer werden tekeningen van "medewerker" M. Bodart met zijn "crayon habile" opgenomen, voorstellende "les types originaux". Schrijver X commentarieerde de plaatjes als volgt : de charmantste tekening is ongetwijfeld die van de mooie baadster die haar kabientje verlaten heeft en zelfzeker naar de golven loopt terwijl iedereen haar aanstaart en haar elegante badpakje bewondert die haar schoonheid accentueert. Er lopen er honderd zulke rond die aan de ogen behagen en dié mensen gelukkig maken die getuige zijn van het gestoei van deze moderne water-nimfen. Soms etaleren ze hun kokette voorkomen, maar kritiek hierop wordt onmiddellijk gesmoord bij het aanschouwen van hun compenserende kwaliteiten.

Als tegenstelling werd diagonaal naar beneden de garnaalvangster afgebeeld , de draagkorf op de rug, het net op de schouder en het mandje aan de arm. Is zij ooit een schoonheid geweest? Dat is moeilijk te zeggen en bovendien maakt het mannelijke pak, nodig voor het harde werk, het ons moeilijk om daarover te oordelen. Zij lijkt ons een veteraan te zijn van wie de wezenstrekken lang blootgesteld werden aan de aanvallen van zon, wind en water. Maar er zijn ook jongeren, lachers en gekdoeners die, terwijl ze van het duin naar het strand afdalen, de passanten allerlei gekke praat naar het hoofd slingeren. Het zijn in 't algemeen stoutmoedige klets-kousen, aardig om te zien en te aanhoren.

Op blote voeten leunt een zelfzekere man tegen een kabientje. Hij is de robuuste badmeester die, altijd waakzaam, mannen en vrouwen die voor het eerst de golven trotseren, begeleidt. Met hem in de buurt hoeft men niets te vrezen en wordt het baden een aangename en ontspannende activiteit. Het zittende besje is aangesteld om de badkargebruikers bij te staan en voor een fooi van enkele centen tovert ze zelfs een glimlach op haar getaande gelaat. Rechts boven zien we twee doorgewinterde zeerobben. De oude zeeman leeft van herinneringen en de jonge staat ter beschikking om een zeetochtje te leiden.

Het kursaal ,boven in het centrum, tot vervelens toe afgebeeld op ansichtkaarten, is de algemene ontmoetingsplaats voor het mondaine volkje dat telkens weer toestroomt uit alle hoeken van de wereld. Het reusachtige gebouw, opengesteld in 1878, kan nu al de talrijke toeschouwers en bezoekers niet meer opvangen, zodat dringend overwogen moet worden om het kursaal te vergroten. (nvdr : het kursaal zal tussen 1905 en 1907 verbouwd worden naar de plannen van architect Alban Chambon, die ook de de Smet de Naeyerbruggen ontwierp).

Omer Simoens

Op vrijdag 3 mei 1991 werd onze "grote" Oostendenaar, Karel Jonckheere, in het PMMK gehuldigd n.a.v. zijn 85ste verjaardag. Onze collega-gids Dirk Beirens, was één van de initiatiefnemers. Hij las er een fragmentje voor uit een van de ontelbare boeken van Karel ,nl. "Tita's vlucht". Een prachtig verhaaltje!

Het ging over het hondje van de betrokkene, dat in de mobilisatie- en hamsterperiode vóór het uitbreken van de oorlog, door zijn vrouw vastgebonden werd vóór de ingang van het SEO-gebouw in de Romestraat. De gedachtenwereld van dat hondje wordt subliem weergegeven. Het verdenkt er zijn bazin van dat zij weer zijn beschuiten zal vergeten te kopen waarop het zó verlekkerd is.

Het slaagt erin zich los te rukken, de lange poort in te snellen, in het verkooplokaal door te dringen, en tot grote ontsteltenis van de verkoopsters, achter de toonbank recht te staan vlak vóór zijn bazin. Zij had haar bestelling juist gedaan, maar bij het zien van haar beestje, riep ze uit : "Ha ja! Ik was het bijna vergeten. Nog een 1/2 kg beschuiten voor de hond!".

Er wordt terecht beweerd dat dieren slechts de spraak tekort komen.....dat heb ik zelf dikwijls ondervonden.....

Vóór de oorlog woonde Marie Carpels in het derde huis voorbij onze woning , Arsenaalstraat 19 op de Meiboom.

Gedurende mijn jongensjaren mocht ik iedere morgen voor haar één liter melk halen bij de melkboer aan de Gistelsesteenweg. Marie had een wit hondje, Max. Ik geloof dat het een verbas-terde jachthond was.

Het was een buitengewoon vriendelijk diertje, dat op zijn linkeroog een zwarte vlek vertoonde. Ik beeldde mij als jongen

steeds in dat het daarom was dat het niet goed kon zien langs die kant, en derhalve de kop schuin hield als het naar je keek.....

In elk geval, als ik 's morgens vroeg aanbelde bij Marie om de melkkan te halen, stond Max al in de gang mij op te wachten. Steeds vergezelde hij mij bij mijn boodschap. Ik spaarde altijd één van mijn twee suikerklontjes van bij de ochtendkoffie voor hem, en dat wist hij verduiveld goed!

Ook gedurende de vrije donderdagnamiddagen was hij mijn onafscheidelijke speelmakker. Zó gebeurde het eens dat ik op de Boterput, niets vermoedend, een stok in de stinkende kreek wierp.

Tot mijn grote ontsteltenis dook Max vanop de Frère Orbanstraat de slijkpoel in. Ik liep langs de kreek tot bij een bres in de helling en smeekte wenend : "Maxje, langs hier! Langs hier, Maxje!".

Het dappere diertje slaagde erin zich uit die modderbrij los te werken en kroop op de helling met de stok triomfantelijk in de muil. Witte Max was echter omgetoverd in een slijkduivel. Het laatse wat ik die namiddag van hem zag, was dat hij zich met grote wellust wentelde in de talrijke koeietaarten die de aanpalende wei van melkboer Decoster sierden.

's Anderendaags werd ik geïnterpelleerd door Marie :

"Zeg, Omer, heb je soms gisteren onze Max niet gezien?".

Toen al bleek dat ik een valsaard was, zoals mijn vrouwtje nu dikwijls terecht opmerkt. "Neen, Marie," loog ik.

"Héwel," klaagde Marie, "Ik heb nog nooit van mijn leven onze Max zó vuil gezien! Hij stonk naar de Pescator, en toen ik hem een bad gaf, was het compleet baggerspecie die van zijn vel kwam!".

Ik had die morgen de hele inhoud van de suikerpot in mijn broekzak weggemoffeld. Ik had immers schuldgevoelens en had een bang voorgevoel dat mijn vriendschap met Max nu wel naar de vaantjes zou zijn. Maar wat bleek? Hij sprong vrolijk blaffend en al kwispelstaartend bovenop mijn lijf. Ik ving

hem op in mijn armen en samen rolden wij over de grond van puur "contentement" over het blije weerzien! Vervolgens zette ik z'n snoeppartijtje in. Telkens hij een suikerklontje "gekraakt" had, hield Max de kop schuin en loerde ongelovig maar begerig met zijn wit oog naar mijn broekzak. Zo'n lawine aan lekkers had het trouwe dier nog nooit meegemaakt.

Het zou trouwens ook de eerste en laatste keer zijn, want ik kreeg van moeder een klinkende oorveeg en "Dat het nu eens voorgoed gedaan moest zijn met dat suiker gappen!" Achteraf heb ik soms gedacht dat een slijkbad niet alleen heilzaam werkt bij olifanten....

De oorlog brak uit en Marie vluchtte naar Engeland mét Max! Wenend omhelsde ze mijn moeder.

"Leonie, ik zal je nooit meer weerzien!". "Maar Marie toch," pleitte mijn moeder eveneens schreiend, "Blijf toch hier!".

"Ik durf niet!" snikte Marie "Ik heb toch zo'n schrik van de Duitsers!". Haar bange voor gevoel werd helaas bewaarheid.

Die ingoede ziel miste in Dieppe het overstappen op een vissersschuit en is in die panieksituatie jammerlijk verdronken.

Ik weet niet wat er met Max gebeurd is. Goeie, lieve Max!

Hoe heb ik je gemist in mijn verdere leven.....

Wij hadden thuis een kat, of liever een kattin, Thérèse. Zij was getuige van mijn geboorte, en binnenshuis was zij mijn beste speelgoed! Zij hoefde alleen de keukendeur te openen die toegang verschaftte tot een voutekamer met trap naar boven tot mijn zolderkamertje.

Miauwend vatte Thérèse iedere morgen post vóór de keukendeur.

Van zodra moeder die opende, vloog Thérèse naar boven. Zij sprong op mijn bed en vleide zich spinnend tegen mijn hoofd.

Zó ontwaakte ik elke morgen.....Zij was een ideale wekster en vervulde die dienst tot zij van ouderdom gestorven is.

Ik geloof dat zij wel 14 jaar oud geworden is.....

Toen wij trouwden, was één van de eerste zaken die wij kochten een vogelkooitje met een jong parkietje. Ik leerde het vogeltje spreken, d.i. het kon "Kokootje" zeggen.

Om ons appartementje wat op te vrolijken, liet ik het af en toe eens rondvliegen in de living. Na een paar rondvluchten, landde het steevast bovenop mijn kaalkop, of liever het poogde op mijn "gledder" te landen. Door de gladheid van het wegdek gleed het echter van de landingsbaan af, en duikelde tot in mijn nek.

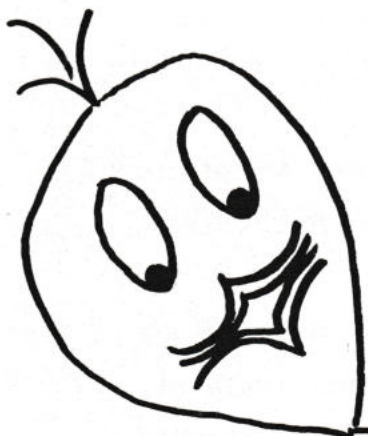
Daar probeerde het terug hogerop te geraken en gebruikte hiervoor mijn nekharen als touwladder, wat mij telkens kreetjes van pijn ontlokte. Ik liet het daarom opnieuw in de kamer rondfladderen maar hetzelfde scenario werd gevolgd, zodat ik het tenslotte maar weer in zijn kooitje opsloot. Tijdens die vrije vluchten deponeerde ons parkietje wel hier en daar een visitekaartje, zodat ik mijn vrouwtje plechtig moest beloven in het vervolg geen vogels meer tam te maken.

We hebben toen maar een kanarietje gekocht, maar elke keer wij terug kwamen van een buitenlandse reis, bleek het vogeltje van verdrietaan een ruiperiode toe, waarvan het maar uitermate langzaam herstelde ...

Zó zijn we nu via enkele kanaries, een merel en een distelvinke geëindigd met een koppel parkieten. Ik vind één vogeltje in een kooi tenslotte maar een zielige aanblik. Met z'n tweeën kunnen ze elkaars kopje krauwen en af en toe 's flink ruzie maken.

Zó wordt de eentonigheid verdreven. Ik moet er wel aan toevoegen dat wij op onze koer een grote volière hebben met 6 parkieten.

Als ik ze toespreek met "Kokootjes", dan spreiden ze hun vleugels uit, strijken met één pootje een vleugel glad en beginnen lustig te kneuteren. Ik geloof vast dat het hun manier van doen is om te bewijzen dat zij het best naar hun zin hebben.....

Kokootje en baasje
augustus 1968
toen de verbeelding aan de macht was

Achteraan onze bungalow staat, als windscherm, links en rechts een afscheidingsmuurtje, begroeid met doorlevend klimop. Dit vormt voor merelaars een ideale broedplaats. 's Zomers laat ik de deur van de garage die op een 15-tal meter van onze achtergevel werd gebouwd, openstaan. Op de diepvries staat altijd een grote pot met appels. Ik had al bemerkt dat sedert een paar dagen enkele appels voor een groot deel stuk gepikt waren... en ik verschool me. Onze gitzwarte mannelijke merelaar dook naar beneden tot bij de garagedeur, trippelde enkele dansspasjes en vloog toen resoluut de garage binnen. Ik spurte daar ook heen en zag nog net onze merelaar in een jonagold-appel pikken. De vandaal was op heterdaad betrapt en vloog verschrikt tegen het venster, zodat ik hem dadelijk te pakken had. Ik gaf hem een paar vriendelijke tikjes op de kop en schonk hem daarna weer de vrijheid. Ik dacht: "Die zie ik nooit meer weer!" Maar wat gebeurde er? Geen tien minuten later was hij daar weer en vatte post op het uiteinde van onze droogparaplu in het gazon.

Daar gaf hij enkele minuten een kwetter-serenade van jewelste ten beste. Je kent dat wel, zo'n schetterend geluid zoals wanneer hij een gevaar bemerkt, een kat bijvoorbeeld.

Hij scheen mij de levieten te komen lezen: "Hewel daar, jij bent me een vriend van "bachten de kupe" zulle! Is dat een manier om met een maat om te gaan, hem een paar meppen op zijn donder geven? Schaam je, grote lummel!" Nadat hij zo flink zijn gal had uitgespuwd, vloog hij opnieuw weg. Ik dacht: "Nu is hij er voorgoed van door!". Maar neen, dieren en vooral vogels zijn niet zo haatdragend als mensen. Na een kwartier was hij er terug, deze keer in gezelschap van zijn dame. Beiden trippelden in ons gazon rond alsof er niets was gebeurd.

Nooit heeft hij het nog gewaagd in de garage te vliegen om appels te stelen en om hem daarvoor te belonen, gooi ik wel af en toe een stukje appel in het gras.

Een typisch Belgisch compromis...zou ik zeggen.....

Van "Woaterhuus" tot "Woatertorre"

VAN WOATERHUUS TOT WOATERTORRE

DRINKWATERPERIKELEN IN OOSTENDE VANAF DE 19de EEUW

LUCIEN VALCKE

DEEL 1 : 1600 - 1855 : WATERPUTTEN & WATERHUIS

In het hartje van het Maria-Hendrikapark staat één van de modernste en misschien wel de hoogste watertoren van ons land. Men zou kunnen zeggen : de vijfde...of de vierde Oostendse watertoren, als men de allereerste vergaarbak die in 1863 op 1,5 meter boven de artesische put werd gebouwd, wel of niet meetelt.

Elk huis en gebouw van de stad van helder, drinkbaar water voorzien zoals nu gebeurt via deze mooie watertoren, is niet altijd zo vanzelfsprekend geweest. Bovendien nam men het niet altijd zo nauw met de hygiëne sedert de middeleeuwen en tot diep in de 19de eeuw. In bepaalde perioden schuwde men zelfs het water!

Dat het hier in Oostende steeds een groot probleem geweest is om aan drinkwater te geraken, leest men al bij E. Vlietinck in zijn relaas over het Beleg van Oostende van 1601 tot 1604 (1):

"De sterfte onder de soldaten der bezetting werd nog vermeerderd door alle slag van ziekten als bloedloop, scheurbuik, heete koorts en zelfs door de pest, natuurlijke gevolgen van gebrek aan genoegzamen watervoorraad..."

en verder :

"Van alle zijden ingesloten moesten zich de verdedigers der vesting alles, niet alleen bouwstoffen en geschut, maar voedsel, geneesmiddelen, ja water en bier over zee uit Engeland of Zeeland doen toezenden..."

Tot in 1863 bestonden er in Oostende geen waterleidingen. De watervoorziening was hoofdzakelijk gebaseerd op waterputten. Op een stadsplan van 1745 (2-zie hiernaast) zijn duidelijk twee grote zoetwaterputten aangegeven : één op het "Ponton Bastion" en één op het "Bastion van de Sluis".

We mogen echter niet uit het oog verliezen dat het waterverbruik voor de 19de eeuw niet te vergelijken is met ons hedendaags verbruikspatroon!

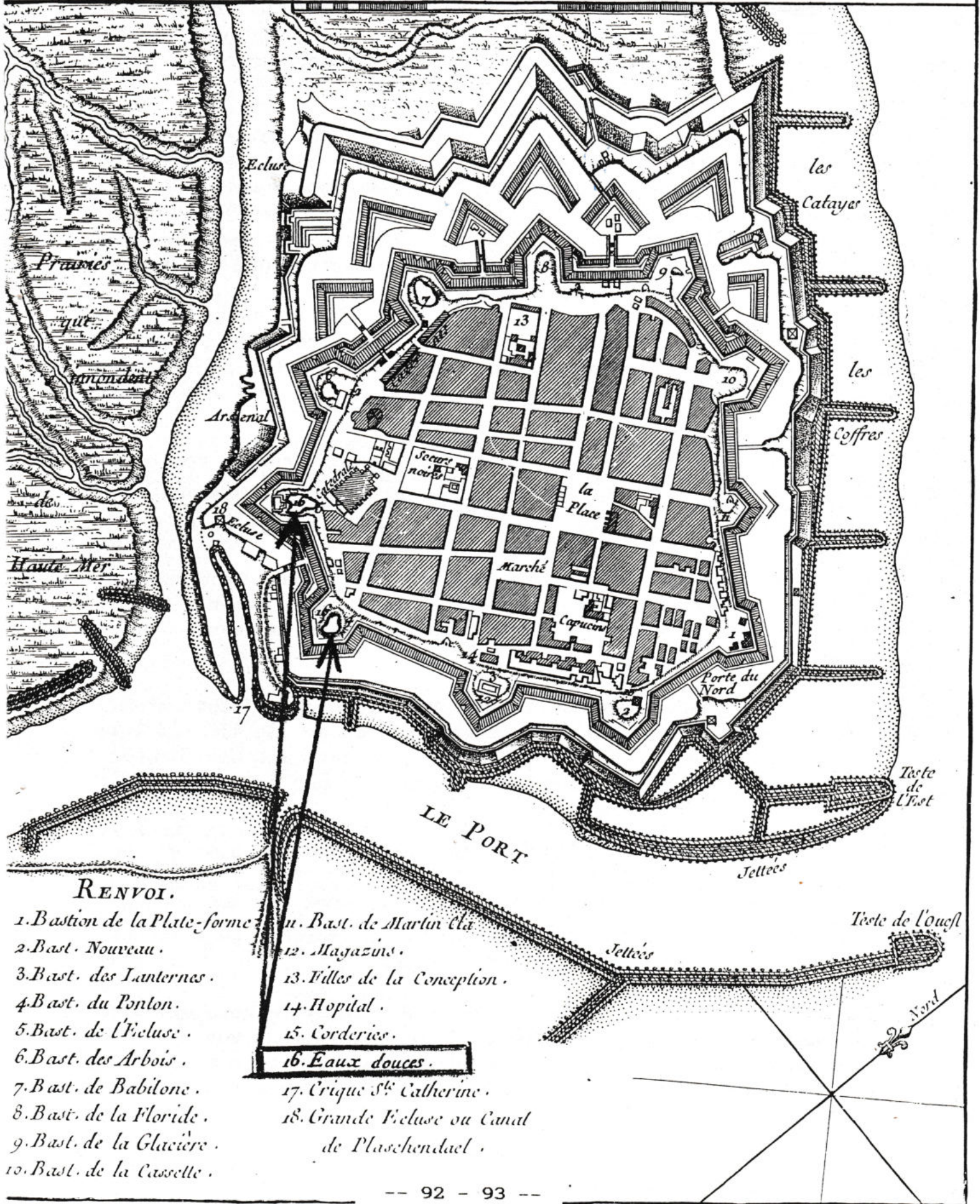
Water werd wel in de huishouding gebruikt voor het bereiden van maaltijden maar nauwelijks als drank : men dronk vooral "klein bier" (= tafelbier).

"Wanneer de stadsmagistraat zich in de 13de tot de 17de eeuw voor de goede staat van de waterputten interesseerde, had hij niet zozeer de gezondheid van de bevolking op het oog maar eerder de veiligheid. Naast oorlog was brand immers het ergste wat een stad, waarvan de huizen meestal van hout waren, kon overkomen." (3)

PLAN D'OSTENDE 1745

Echelle de trois cent Toises.

50 100 200 300

RENOI.

1. Bastion de la Plate-forme	11. Bast. de Martin Clé
2. Bast. Nouveau.	12. Magazins.
3. Bast. des Lanternes.	13. Villes de la Conception.
4. Bast. du Ponton.	14. Hopital.
5. Bast. de l'Écluse.	15. Corderies.
6. Bast. des Arbois.	16. Eaux douces.
7. Bast. de Babilone.	17. Crique S ^{te} Catherine.
8. Bast. de la Floride.	18. Grande Écluse ou Canal de Plaschendael.
9. Bast. de la Glacière.	
10. Bast. de la Cassette.	

Vele woningen beschikten over een eigen waterput hetzij op een binnenplaats of in de tuin, hetzij in de woning zelf, eventueel in de kelder. Dit blijkt onder andere uit de melding van de heer De Ketelaere, apotheker in "De Olifant", op de hoek van de Kerkstraat (nr 16) en de Wittenonnenstraat, over het bestaan van een waterput onder dit huis (4).

Leden van de heemkring "De Plate" hebben deze waterput onderzocht en kwamen tot de bevinding dat deze bakstenen put wellicht in de eerste helft van de 17de eeuw gebouwd werd. Volgens de heer R. Verbanck zou het zelfs mogelijk zijn dat deze waterput nog ouder is, want hij merkte op een plan van Oostende van 1539 een groot aantal steenputten op, die achter de huizen uit die tijd gelegen waren (5).

Het duurde tot in 1632 vooraleer een wakkere "commercant" in de verkoop van drinkbaar water een lucratieve bezigheid zag. In een decreet van het schepencollege van 13 mei 1632 stond dat :

"Guillaume Van Dycke met enige brouwers van de stad 't goed gevonden had alhier op de kaai een citerne of terrasbak te doen maken om daarin te brengen het water uit de rivier van Brugge naar Plasschendaele (de Ieperleet) en daarmee de terrasbak altijd voorzien te houden tot gebruik van de brouwers, de stad, de Armada van Zijne Majesteit en het garnizoen, mits redelijk salaris." (6)

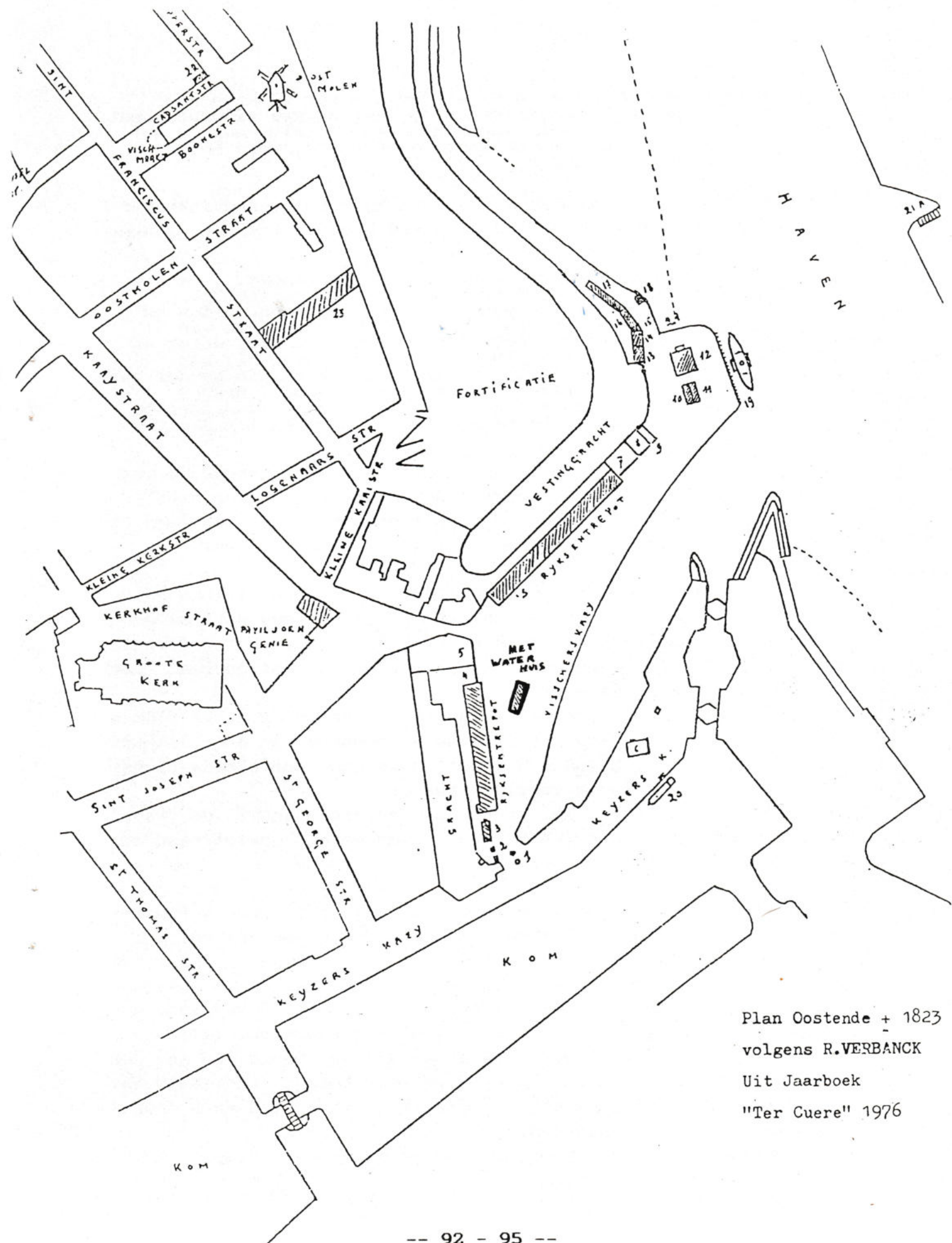
Van Dycke verzocht de overheid hem een plaats aan te duiden om een bak van 50 x 60 voet behoorlijk te kunnen maken. Volgens oude plannen lag deze bak op de huidige plaats van het "Waterhuis".

Dat de opvolgers van Guillaume Van Dycke het niet steeds gemakkelijk hadden hun exclusieve rechten op de verkoop van drinkbaar water te doen eerbiedigen, blijkt uit het decreet van 5 november 1716, waarin het schepencollege aan alle inwoners en burgers verbiedt :

"Dat zij ten schade van Arthur Blondeel, pachter van het vers water, zouden leveren aan vreemde schippers, komende met hun schepen te Oostende, dit op straf van het water te zullen moeten uitgieten op straat en de tonne waarin het water was, te verbeuren terwijl hen ook een boete opgelegd zou worden."

Het "Waterhuis" had dus duidelijk het alleenrecht om drinkbaar water te verkopen aan de vreemde schepen.

Het probleem om aan voldoende drinkbaar water te geraken werd alsmaar belangrijker zodat in 1720 het "Magistraat van Oostende" aan architect Jan Vercruysse de opdracht gaf om de "Sluisput" gelegen tussen Raversijde en Middelkerke te onderzoeken.

Plan Oostende + 1823
 volgens R.VERBANCK
 Uit Jaarboek
 "Ter Cuere" 1976

"Er werd bevonden dat die put 120 ton per 24 uren kon geven, maar dat het water op 10 voet hoogte gepompt moest worden bij middel van een windmolentje. Alhoewel de put maar 24.536 voet van Oostende gelegen was, werd het ontwerp niet aangenomen." (7)

Het "Waterhuis" bleef dus zijn belangrijke rol van drinkwaterbevoorrader spelen, maar de uitbaters hadden het hoe langer hoe moeilijker hun monopolie te vrijwaren :

"In 1763 had een zekere Patricius Vandekerkhove, eigenaar van het verswaterschap laten weten aan het schepencollege dat vreemde schippers met hun jollen en chaloupen vers water gingen halen boven het Sas van Slijkens. Patricius bleef zitten met zijn vers water en had alleen klanten in de vorstperiode. Maar hij was verplicht steeds vers water ter beschikking te houden van de inwoners, het garnizoen en de zeeschepen. Daarom verbood het schepencollege op 24 september 1763 eens te meer alle schippers om water te halen boven het Sas van Slijkens." (8)

Waarschijnlijk zal deze tussenkomst van het schepencollege toch resultaat gehad hebben want de waterverkoop duurde tot de Franse Revolutie waarna door de Napoleontische oorlogen de schepen uit Oostende wegbleven.

In maart 1815 dienden een zekere Louis Bernard Tribou en de weduwe Drijvoet een verzoekschrift in om opnieuw dat alleenrecht op de verkoop van drinkbaar water vanuit het Waterhuis te verwerven. Zij voegden een afschrift van het decreet van 1632 bij hun verzoekschrift.

Dit verzoek werd vermoedelijk gunstig onthaald, want we lezen dat in 1832 de herberg "'t Waterhuis" bewoond was door Jacobus Lusyne (9) en de citerne onder het huis deed nog steeds dienst als bevoorradingsplaats voor drinkwater.

Het water werd toen per schip aangevoerd vanuit de vaart Brugge-Damme. De schepen in de haven werden bevoorrad met grote ijzeren citernewagens." (10)

We schreven 1823 : nog juist 100 jaar zal het duren vooraleer de Oostendenaar echt drinkbaar water uit de kraan zal krijgen. Er is veel water naar zee gevloeid in die 100 jaar, maar ook de puur gefantaseerde en realistische voorstellen om Oostende van drinkbaar water te voorzien, al of niet in opdracht van het schepencollege, volgden elkaar in snel tempo op. (11)

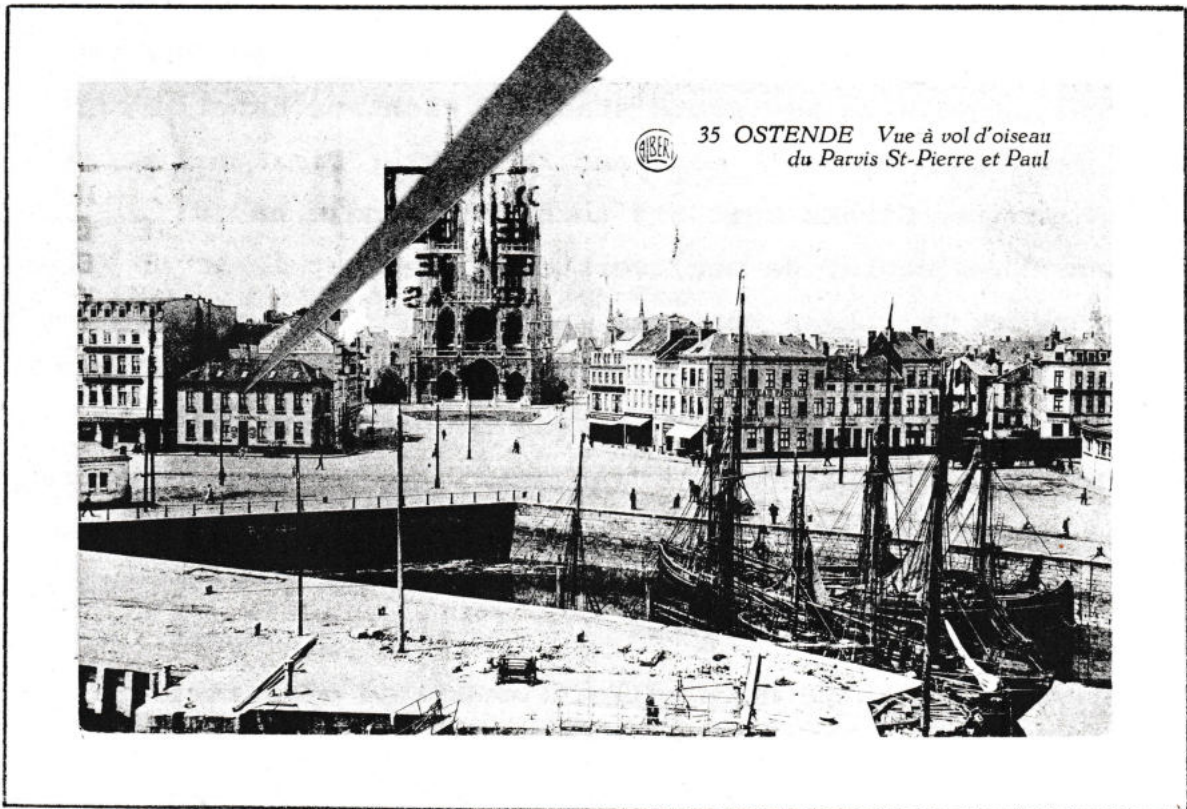
Het gemeentebestuur liet waterputten delven zodat men in een verslag van 1852, in het gemeenteblad geboekt, kan lezen dat er 20 publieke pompen zijn, 15 gemaakt door de stad en 5 door particulieren op stadsgrond.

Deze putten brachten echter niet de gezochte oplossing :

"Zij droogden uit, gedeeltelijk door de uitputting van de watervlakken en gedeeltelijk door het graven van de rioleringen die men in die tijd begon aan te leggen..." (12)

noten :

- (1) Edw. Vlietinck : "Het Oude Oostende en Zijne Driejarige Belegering" pp. 293-294
- (2) Georges De Vent : "Zee en Duinen" p.70
- (3) Wim Van Craenenbroeck : "Eenheid in verscheidenheid. Watertorens in België" pp.18-19
- (4) O. Vilain : "Vondstmeldingen", in "De Plate"(1978) p.82
- (5) R. Verbanck : "Vondstmeldingen", in "De Plate"(1978)p.99
- (6) D. Demoor : "Merkwaardige gebouwen in Oostende", in "De Plate" (1976)p.8
- (7) "De Zeewacht" (1923),nr 38
- (8) D. Demoor , idem (6) pp. 9-10
- (9) R. Verbanck : "Van de Oude naar de Nieuwe Visserskaai", in jaarboek "Ter Cuere", 1976
- (10) Dit bevoorradingssysteem bestond nog tot een stuk in de jaren 1900. Op een factuur van 1914 van Albert Lanoye-Sanders vond men dat een wagen water zes frank kostte.
- (11) "De Zeewacht", 22 september 1923 : "Hoe men in Oostende aan drinkbaar water geraakte."
- (12) Ed. de Cuyper : "La question de l'eau potable à Ostende, 1720-1900",p. 10

Op dinsdag 28 april 1992 begroette ik aan het Kaaistation een groep schoolmeisjes uit Bocholt in Limburg voor een stadskernwandeling. Onder hen was ook een multiple sclerose-patiëntje in een rolstoelwagen.

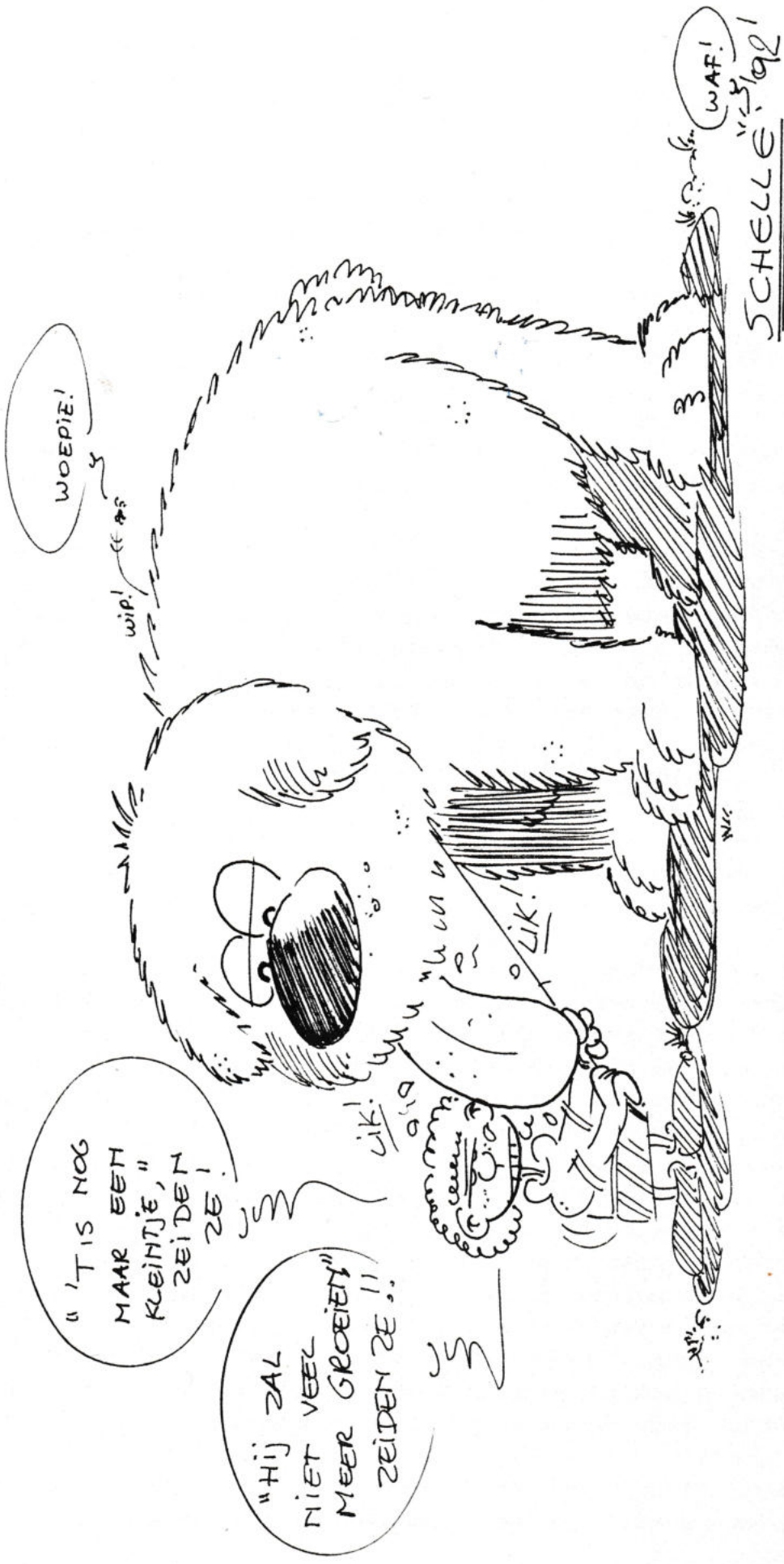
Na de rondleiding kozen wij richting Hazegras, waar zij in het "Koninginnehof" hun knapzak zouden aanspreken. Ik stak zelf het wagentje vooruit. Op het Ernest Feysplein wandelde een bejaarde man met een schat van een jong, lichtbruin hondje aan de leiband. Ik vroeg hem : "Zeg, meneer, mag ik uw hondje even aan mijn zittend poulaintje geven?". "Natuurlijk," gromde hij. Het diertje begon omhoog te springen en te likken aan het aangezicht van het meisje en de hele bende klasgenootjes drongen er giechelend rond. De onbekende en ikzelf bekeken lachend en vol vertedering het vrolijke tafereeltje, en ik zei zo langs mijn neus weg : "Zou je 't geloven, meneer, dat ze uw hondje zouden willen meenemen als souvenir van Oostende!".

"Als het dat maar is. Ze mogen het hebben!" antwoordde de goeiige man. Meteen gooide hij de leiband op de grond en verwijderde zich met grote stappen, richting Kapellebrug. Ik lachte in 't begin nog want ik dacht : "Die kerel maakt een grapje. Straks komt hij toch zijn hondje halen!".

Ik zag hem echter de weg oversteken toen het licht op groen sprong en ik begon echt te "panikeren". "Zeg meisje," tierde ik, "Is er één van jullie die het hondje hebben wil, die meneer geeft het cadeau!" Nu was het de beurt aan mijn gezelschap om te "panikeren". "Ja..maar, wat zal mijn vader zeggen, als ik met een hondje thuis kom?". Ik hoorde genoeg, greep het knuffelbeestje vast en spurte ermee over de Kapellebrug tot bij de milde schenker. "Hier, meneer, welbedankt, uw hondje terug!" . "'k Peins het, zulle," bromde de eigenaar, "Ze mochten 't gerust houden!"

De man zag er een oude visser uit, zo'n inbrave lobbies, die zijn gouden hart had laten spreken.

Wat een prachtige Oostendse tiep!

WOEPIE!

WIEP!

WAF!
SCHELLE

" 'T IS NOG
MAAR EEN
KLEINTJE, "
ZEIDEN
ZE! "

"HIJ ZAL
NIET VEEL
MEER GROEIEN"
ZEIDEN ZE!! "

LIK!

LIK!

SINK!

MIJN EERSTE LEOPOLD II-WANDELING

Rita Werbrouck

Op 14 augustus 11. was ik om 13.45 uur present aan "Petit Paris" voor deel II van deze wandeling.

Deel I vond de vorige dag plaats in de gietende regen.

Om 14 uur noteerde Chantal van "Vandaag & Morgen " een zestal deelnemers : een Oostends echtpaar, een gezin uit Vlezenbeek, ouders met dochter en een juffrouw uit Haasdonk.

Ik volgde de weg die Dirk had uitgestippeld van "Le Châtelet" uit 1885 naar het Vissersplein en probeerde het verhaal over de verwezenlijkingen van koning Leopold II zo goed mogelijk na te vertellen. Iedereen scheen geboeid te luisteren en het Oostendse echtpaar knikte af en toe instemmend.

In het Koningspark vond de Vlezenbekaenaar twee mooie beeldhouwwerkjes verscholen achter bomen en struiken.

In de tentoonstellingszaal van de Venetiaanse Galerijen had de Oostendse zelf nog tentoongesteld. Ze vertelde over haar foto's met Prins Karel : toen ze als jong meisje een schilderijtentoonstelling hield, was de prins haar komen gelukwensen.

In het Leopoldpark hebben we op een bank, in Yvonne Vyncke's "Oostende in oude prentkaarten" zitten kijken. Aan het verhaal over de sjah van Perzië, voegde de Oostendse dame herinneringen van haar moeder toe : ze werkte als jonge verkoopster in een handschoenenzaak. Op zekere dag diende ze met een doos handschoenen naar het "Royal Palace Hotel" te gaan. Daar werd ze bij de sjah ontboden ; hij bekeek ze en knikte afwijzend. Het meisje bracht de doos terug naar de winkel. Daar herschikte de uitbaatster de handschoenen en toen het meisje de handschoenen de tweede keer aanbood, knikte de sjah instemmend.

In de A. Buylstraat kwam de zon te voorschijn en we kochten een ijsje. De gevels van architect Pil waren van een zeldzame pracht. De uitleg van Marcel over de majolikaversieringen, de volle bogen en het vaktimmerwerk scheen te bekoren.

De Oostendse heer vroeg zich af hoe het mogelijk was dat hij dat niet eerder gezien had. Mijn echtgenoot die ons opzocht om onopvallend een foto van "mijn eerste groep" te maken, vond ons niet. Maar Omer ontdekte ons vanop een terrasje op het Wapenplein waar hij een ijsje zat te likken. We stonden vóór de kiosk van stadstekenaar Vanhille en Omer dacht : " Ojé, wat een grote groep!"

We namen afscheid op het Vissersplein om 17.45 uur, de deelnemers dankten en informeerden naar volgende uitstappen.....

S. M. le Roi des Belges.
LEOPOLD II

foto's van Herman Chaffart

AAN ALLE OOSTENDSE GEMEENTERAADSLEDEN

AAN DE OOSTENDSE BEVOLKING

AANGAANDE HET STEDELIJKE ARCHITECTURALE, CULTURELE &
TOERISTISCHE PATRIMONIUM

" IL FAUT CONNAÎTRE POUR AIMER OOSTENDE
ET AIMER POUR MIEUX CONNAÎTRE OOSTENDE"

(P. Grouzet)

LAAT WAT VOLGT NIET VERLOEDEREN DOOR EEN MINIMUM

AAN ONDERHOUD & BESCHERMING af te dwingen van het
stadsbestuur , openbare besturen en/of particulieren...

DE CREOSOTEERINSTALLATIE RTT aan de Oudenburgsesteenweg.....

(uit het pamflet van de VVIA, Vlaamse Vereniging voor
Industriële Archeologie vzw :

Vanaf het midden van de 19de eeuw kwam houtbehandeling tegen houtworm en houtrot met creosoot, een koolteerdistillaat, in gebruik. Daarmee kon de houdbaarheid van hout verdrievoudigd worden.

Aan het einde van de 19de eeuw bouwde de toenmalige telefoondienst in Oostende een installatie om de houten telefoonpalen op grote schaal te creosoteren. De gebouwen werden tijdens de eerste wereldoorlog ernstig beschadigd, en nadien hersteld. De technische uitrusting bleef grotendeels intact en is nog steeds ter plaatse aanwezig.

Nadat de telefoondiensten oorspronkelijk deze installatie zelf uitgebaat hadden, ging men tussen de twee WO al over op verpachting. De uitbating werd verzorgd door een privé-firma die in opdracht van de RTT en derden houtbehandelingen uitvoerde bv. dwarsliggers voor industriële spoorlijnen en houten palen voor afrasteringen.

Het bedrijf bleef tot in 1970 operationeel voor de RTT en tot 1985 werd er sporadisch voor derden gecreosoteerd. Daarna verviel alles.

Ter plaatse staan nu nog een 1900-stoomketel, stoom-aangedreven verticale vacuüm- en creosoteerpompen, de autoclaaf creosoteercilinder (23m lang en 2m doormeter) en de creosoteertanks. Op het terrein liggen rails en draaitafels, waarover typische wagentjes reden om het onbehandelde hout naar de creosoteerinstallatie te voeren.)

informatie : werkgroep industriële archeologie middenkust
p/a Stefaan Heyse
Christinastraat 18
8400 Oostende 059/508139

VUURTOREN "Lange Nelle" u-weet-wel-waar.....
HET OUDE KERKHOF aan de Nieuwpoortsesteenweg.....
DE OUDE BRANDWEERKAZERNE en "DE BOLLE".....
DE PAKHUIZEN aan het Vlot- en Houtdok.....
HET CHATELETJE aan Petit-Paris.....
DE OUDE WATERTOREN aan de Verenigde Natieslaan.....
DE BADINSTALLATIES onder de Albert I-promenade.....
HET FORT NAPOLEON in de oostelijke duinen.....
DE GEVELRIJ aan het Ernest Feysplein.....
DE KERK OLV Onbevlekt Ontvangen op het Hazegras.....
(de lijst is niet limitatief.....)

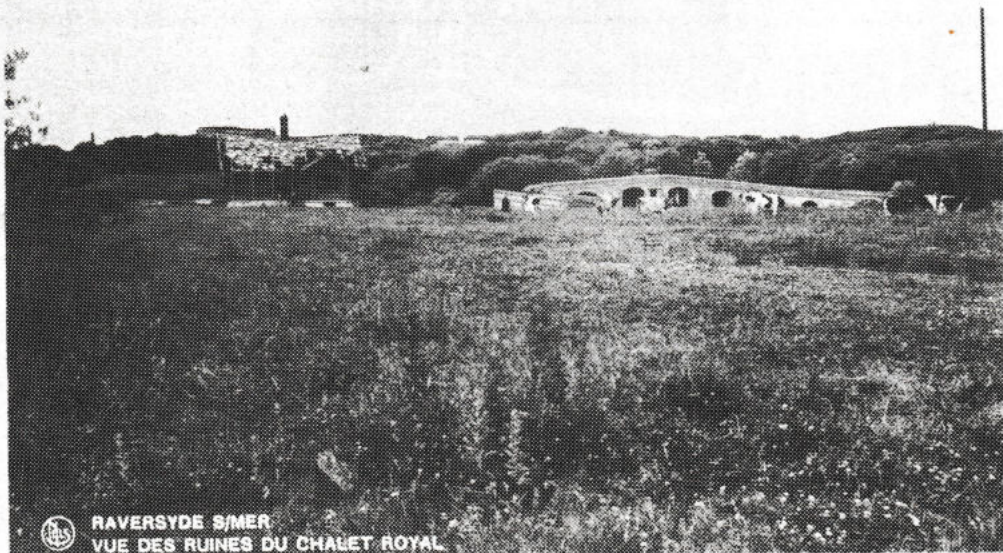

RAVERSIJDE, EEN IDEALE KAMPEERPLAATS
VAN ONZE MEDEWERKER D.I. in "De Badgast",
jg.1, zat. 12.08.1933 , p2

Tussen Oostende en Middelkerke ligt het gehucht Raversijde, een vroeger vissersdorp, waaruit Middelkerke ontstond.

Daar verhief zich vóór WO I op de hoge duinen een kasteeltje in Noorse bouwstijl, waar Leopold II gaarne vertoefde en dat in de herfst van 1914 in de vlammen opging. De Duitsers vonden zo'n mooi mikpunt te gevaarlijk en op een avond laaide het vuur hoog naar boven als een eerste uitdaging aan de Engelse schepen. Want nu begon het gewroet in de duinen, lijk de Duitsers dat konden. Holen werden gegraven, versterkt en gebetonneerd, gangen en loopgraven, schuilplaatsen en vier kuipachtige plaatsen waar een machtige batterij geplaatst werd om "Flanderns Küste" tegen de terugkeer van haar eigenaars te beschermen. De omsingeling langs Torhout deed die monden vanzelf zwijgen en sindsdien lag de batterij verlaten : de obussen werden weggehaald en de kanonnen gesloopt, en

't koninklijk erf keek weer vreedzaam, maar ontkroond, naar zee. Nu graast hier en daar een geit op de hoogte, de verwilderde bomen staan er en beschutten tegen de wilde wind, de gangen lopen er verloren en doelloos. Soms wordt er een tent gespannen, maar de plaats lijkt vergeten en nochtans vind ik ze de IDEALE KAMPEERPLAATS. 't Is er stil en achter de hoge berm hoor je nauwelijks de tram voorbijrollen; 't Is er mooi : duinen en bomen komen er goed overeen en beneden loopt een zonnige en zeer schilderachtige duinenwegel. Een brug leidt er over naar een lusthuisje, dat beneden, in de weide, tot puin vervalt (zie illustratie). En verder : al die torens! Met tientallen duiken ze stout hun kop naar boven op, of piepen schuchter langs de horizon uit, boven de weiden, boven de vlakke velden die nu geel zijn van 't rijpe koren. En aan de andere zijde blauwt of groent of grijst de zee, en de schuiten trekken rusteloos naar de verre gezichtseinder; de auto's schijveren (sic) voorbij; Oostende groet, Nieuwpoort wenkt! Mooi! Heerlijk! Heer, laat ons hier drie tenten optrekken, want hier is het goed.

RAVERSYDE S/MER
VUE DES RUINES DU CHALET ROYAL

VAN KAREL TOT JONCKHEERE

DE KAREL JONCKHEERE-WANDELING (deel 1)

Dirk Beirens

Enkele weken geleden liet Karel Jonckheere, de nestor onder de Vlaamse schrijvers nog 's van zich horen...de boekenbeurs naderde, zijn fysieke conditie was min of meer op peil en zijn moreel vertoonde weer die jeugdige strijdvaardigheid.

"Niemand moet me helpen sterven (maar eenieder mag me leren leven)", Karel Jonckheere gebloemleesd door Herman de Coninck himself, Houtekiet, Antwerpen-Baarn, 1992, 157p : het naamkaartje van de jongste literaire boreling.

"Vader" de Coninck portretteerde "Moeder" Karel bovendien treffend in "Een stamboom in de herfst" en verantwoordde in dit voorwoord ook zijn gedichtenkeuze op een eerlijke ("ik kende zijn werk maar bij benadering"), respectvolle ("ik werd getroffen door dat strijdbare, de zelfkritiek) en literair-kritische ("de vele ars-poëtische gedichten...") wijze.

In het voorjaar 1992 verscheen al de 5de druk van "Spiegel der zee" bij de Oostendse uitgeverij Manga, de bundel uit 1946 waarmee Jonckheere in het daaropvolgende jaar de "Staatsprijs voor poëzie" won. Deze keer verrijkt met een authentieke inleiding van de schrijver zelf waarin hij - hoe kan het ook anders - terugblijkt op leven en werk maar vooral zijn vaderstad Oostende bejubelt, gekruid met bespiegelingen over zee en mens....mens en zee....

Waarom dan een wandeling wijden aan een springlevend fenomeen? Nu, Karel kan gerust zijn, er zijn precedentes, en niet van de minste : James Ensor kreeg zijn borstbeeld in 1930 en leefde nog 29 jaar, Paul Delvaux kreeg onlangs dezelfde eer toebedeeld en ook aan Karels beeltenis wordt gewrocht.....het is de tol die betaald wordt voor een lang leven.

En - knipogend - "wandelen" is zeker op z'n plaats in dit ecologisch getinte fin de siècle.

Karel verbleef min of meer permanent in Oostende van 1906 tot 1944, z'n regentenstudies in Gent, militaire dienst en korte leraarsloopbaan in Gembloux buiten beschouwing gelaten. Hij kon nog eventjes proeven van de belle époque en beleefde Oostende in het bewogen interbellum. Die tijdssfeer kan men met wat verbeelding oproepen op basis van zijn literair werk, biografische gegevens, getuigenissen van medeburgers en Oostendse plaatsen en gebouwen. Op die manier doen we recht aan twee Figuren : Karel en zijn/onze Koningin.

We beginnen, een beetje symbolisch, aan het STATION omdat dat kaaistation van 1913, voorheen de "debarcadère", en uiteraard ook de vroegere "Oede Stoasje", die zich bevond waar nu supermarkt Delhaize en hoogbouw "De Mast" ingeplant staan, Oostende groot gemaakt hebben. Zeker in de belle époque, door de vele voorname en gefortuneerde toeristen en "gezondheidskuurders" op een relatief snelle en comfortabele manier uit alle hoeken van Europa - en via scheepsverbindingen van de wereld - naar Oostende te brengen. Oostende, dat tegen het jubileumjaar 1905, bekroond werd met talrijke monumentale gebouwen en installaties : het postgebouw, de St.-Petrus- en Pauluskerk, de schouwburg, de koninklijke stallingen, het de Smet de Naeyerbruggencomplex, de Demeysluis en de achterliggende dokken, de koninklijke gaanderijen, de uitbouw van het kursaal,.... Gesigneerd door "ram" Leopold II (°1835) want geboren op 9 april, toeval of niet, ook de geboortedatum van Karel (°1906) Jonkheere (voortaan KJ), weliswaar +/- 70 jaar later.

KJ kwam dus ter wereld op het hoogtepunt van de Oostendse belle époque, toen de stad zich genoodzaakt zag in westelijke en zuidelijke richting uit te breiden daar z'n bevolking in 50 jaar tijd verdrievoudigd was (van 15.000 tot 45.000 inwoners).

De huizen die hun jaartal nu nog kunnen koesteren, getuigen van die expansiedrang. Ze werden geïnventariseerd door Germain Billiet (zie "De Plate, feb. '92, pp.44-49) : Kimmelbergstraat (1890-1900) - Stockholm-, Ieper- en Gentstraat (+/- 1900) - Muscarstraat, Koninginnelaan, Velodroomstraat, M.Theresia-, F. Musin- en Sportstraat (1900-1910, met vooral 1906!). Atheneum en St.-Jozefskerk dateren van de eeuwwisseling. De omgeving van Petit-Paris en de squares werd geürbaniseerd en verkaveld in het laatste decennium van de 19de eeuw. Heel wat huizen werden opgetrokken in het begin van "onze" eeuw.

Maar tot daar wandelen we uiteraard niet, we maken er geen dagtrip van!

"Station" betekent vertrekken en aankomen en de tijd daartussen, het "reizen" dus en dat deed Karel in stad en land (het ver-huis/z-en) en in het buitenland, vooral als een soort handelsvertegenwoordiger in staatsopdracht met een koffer vol boeken en boekjes "Vlaamse" literatuur die hij overal wilde laten vertalen.

Van 1906 tot 1944 woonde Karel bijna onafgebroken in zijn vaderstad :

1. 1906 - 1917

St.-Paulusstraat 10 (geboorteplaats), tussen de Aartshertoginnestraat en de Christinastraat. Het gezin verbleef op de eerste verdieping boven kruidenierswinkel "De Kat", uitgebaat door "grote Charel" en Liza. Nummer 8 was een huurkazerne waar "kleine volkslieden", vooral "commisjoaneires" (kruiers) en bootjessjouwers, met tientallen samenhookten. Waar zich toen 3 huisjes bevonden, treffen we nu een groot gebouw aan met wassalon en garage beneden en een aantal verhuurde etages. Op 13.03.1987 heeft de Oostendse Persclub een herdenkingsplaat op de gevel van Jonckheeres "geboortehuis" aangebracht.

2. 1917 - 1930

Torhoutsesteenweg 10 (tegen 't Paard, schuin over sportwinkel Deweert), toevallig ook boven een kruidenierszaak "In het Goed Gewicht", bij een zekere Liza, nicht van "grote Charel". De verhuis was meer een vlucht uit het stadscentrum wegens de zware bombardementen van de Engelse vloot, die veel levens eisten en heel wat schade aanrichtten. Tot 1922 was het nog steeds bestaande gebouw eigendom van de familie Van Marcke, nu bekend door haar rederij Flandria. Daarna werd de familie Metsu eigenaar. En toeval of niet, de gelijkvloerse verdieping wordt nu ook uitgebaat als "wassalon-nieuwkuis".

3. 1930 - 1932

Gerststraat 142, genoemd "Rond den Heerd" (tegen de St.-Janskerk aan). Het nu licht gerestaureerde huis werd door Karels ouders bijeengespaard en gebouwd. Aanvankelijk betrok Karel het huis alleen in het weekend en de vakantieperioden, hij was op 27.08.1929 aangesteld als leraar moderne talen in de rijks-middelbare school van Gembloers/Gembloux. Eind 1930 wordt hij daar vervangen door de latere (Middelkerkse) schrijver Daan Inghelram. Karel zelf mocht, dichter bij huis, aan de Rijksmiddelbare school in Nieuwpoort leraar komen spelen.

4. 1932 - 1937

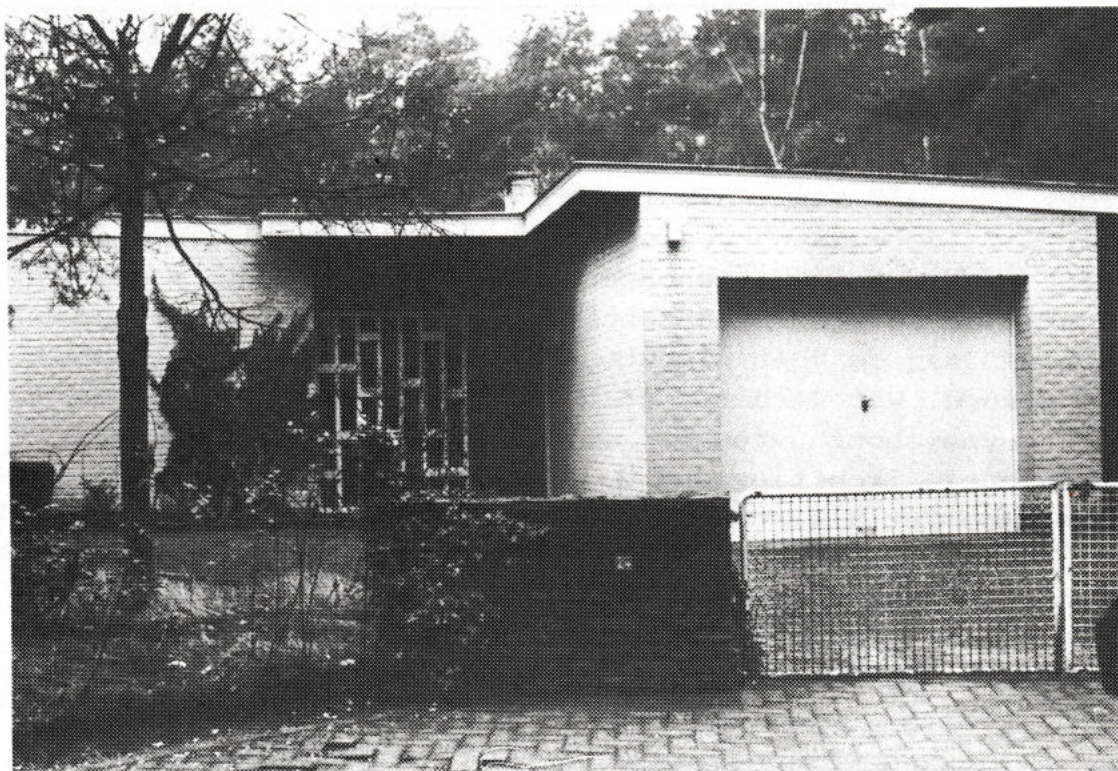
Plantenstraat 76. Karel verliet het ouderlijk huis, na zijn huwelijk met Germaine Reynders (+ 1986) op 29 oktober 1932 en vestigde zich voorlopig in een huurwoning op bovenstaand adres. Hij kon zich in die jaren uitleven als redacteur en correspondent voor een aantal bladen, als vertaler van o.a. Mathieu Corman en vooral als secretaris van het Willemsfonds in Oostende.

5. 1937 - 1944

Plantenstraat 55. Het echtpaar verhuisde naar de overkant van de straat en bracht er de moeilijke oorlogsjaren door, tot ze zoals zovelen door de bezetter verbannen werden naar het binnenland.

Karel Jonckheere woonde dan achtereenvolgens in Gent, Brussel, De Panne, St.-Idesbald/Koksijde en Rijmenam, waar hij zijn vaste stek gevonden heeft in de zanderige bossen.

In de bungalow, Kraaivenstraat 24 in Rijmenam, nestelde hij zich samen met vrouw Denise en zoon Floris.

Zondagmorgen, 13 september, ik sta wat vroeger op dan gewoonlijk want ik ben van dienst als gids op de lange wandeling met als thema "De Oostendse Scholen".

De wandeling begint om 10 uur en start op het Wapenplein. Om 9 uur begint het te regenen, haastig neem ik een paraplu mee, men weet immers nooit. De dokumentatie nog wat nagekeken en dan vlug wegwezen om het vertrekpunt te verkennen.

OM 9.40 uur hoor ik tromgeroffel. De jeugdharmonie van het OLV-college is in aantocht. Ter plaatse geven de jonge dames en stoere knapen een staaltje marsmuziek en discipline weg. Menig Oostendenaar is hierdoor echt wakker geroffeld. In de omringende appartementen worden de gordijnen opzij geschoven en de geïnteresseerden stromen toe.

Ik ga op zoek naar mijn volk. Door de Schepen van Cultuur wordt ik gerustgesteld: "Na het hijsen van de Monumentenvlag, komen de mensen vanzelf naar het startpunt van de wandeling."

OM 10 uur wappert de vlag op het sierlijke Wapenplein.

Waarachtig, een groep van ruim 40 personen verzamelt zich. Een cameraman komt naar me toe: "Meneer, ik ben van Koning Boudevijnstichting, heb je geen plannetje van Oostende?"

Vlug antwoord ik: "Film maar, het plannetje komt zo te voorschijn!". Oeioei, een cameraman erbij, dat maakt mij wat onzeker, maar ik begin eraan.

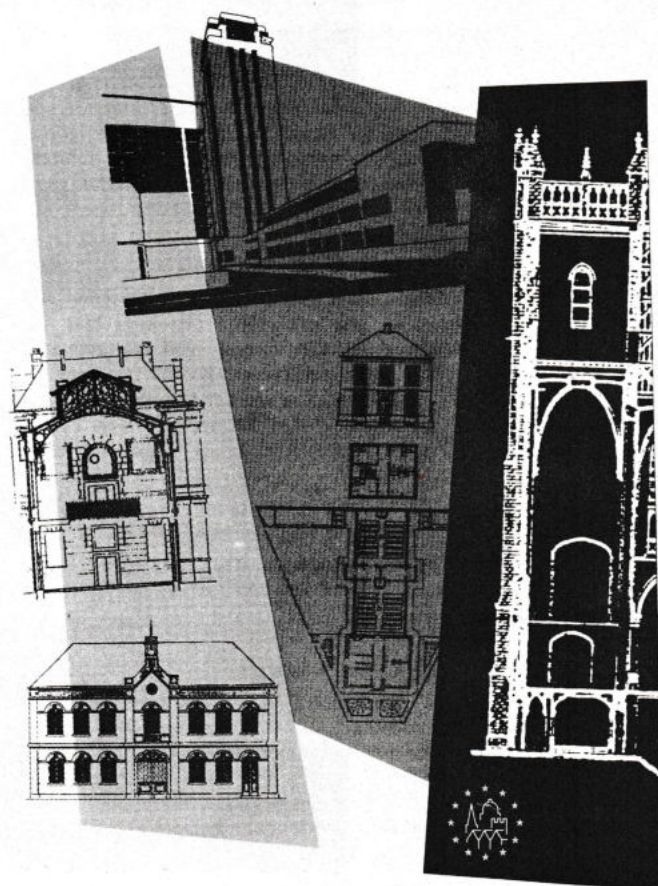
Na een welkomwoordje waarbij ik er de nadruk op leg dat iedereen naar school geweest is of zelfs nog wat bijscholing volgt, starten we onze tocht. Eerst wat uitleg over het Feest- en Cultuurpaleis: een oude prentkaart toont het vroegere imposante stadhuis, het maakt indruk. Men vraagt om de kaart door te geven: dat kan, als ik ze maar terugkrijg. Enige hilariteit, maar de mensen voelen zich op hun gemak. Dan geef ik uitleg over de "Wittenonnenstraat" want deze kloosterorde stichtte de eerste armenschool in Oostende. Via de Kaaistraat komen we aan de VDAB-nieuwbouw waar zich het St.-Andreasinstituut bevond. Wat verderop zien we het gebouw "El Mar" waar de Paster Pypeschool vroeger gehuisvest was. De meningen zijn verdeeld als ik uitleg dat de hoofdkerk "Pier & Pol" een kopie is van de Votiv-Kirche in Wenen. "Is het geen kopie van de Dom van Keulen?", vraagt een enthousiaste volgeling. "Neeen," antwoordt iemand uit de groep overtuigd, "Want ik heb de Votiv-Kirche bezocht, de gids heeft gelijk!". Ik voel me opgelucht. Het standbeeld van paster Henricus Pype is de ideale plaats om wat meer te vertellen over deze pionier van het vrije visserijonderwijs. Aan de geklasseerde voorgevel van het OLV-college is het een drukte van jewelste: bezoekers komen en gaan. De pas gerenoveerde voorgevel dateert van 1785 en valt in de smaak van het publiek.

Kom mensen, we hebben nog veel te bezoeken. De "Mercator", het vroegere schoolschip krijgt onze aandacht evenals de Stedelijke Visserijschool John Bauwens. Het is meteen en gelegenheid om wat meer details te vertellen over het visserijonderwijs. Aan het stadhuis wapperen fier de passende vlaggen. Aan de Hotelschool geef ik uitleg over het vernieuwde tramstation. In de verte prijkt het de Smet de Naeyer-bruggencomplex en onmiddellijk haal ik wat oude postkaarten boven om de vroegere toestand uit te leggen van het goederenstation, de vroegere vaart en natuurlijk de beroemde bruggen.

De echte Oostendenaars kunnen het lachen niet laten en ik verduidelijk de volksbenaming voor de bruggen voor de onwetenden. Vanop deze bruggen krijgen we een uitstekend gezicht op de haveningang, het kaaistation, de zeevaartschool en het begin van het Maria-Hendrikapark. Een 6-tal volgelingen uit Lommel kennen dit park blijkbaar niet, dus geef ik wat meer uitleg over het ontstaan en de mogelijkheden van deze groene long. Op de terugweg wordt de aandacht gevestigd op de befaamde ontmijsingsschool. Onlangs moesten Turkse en Griekse officieren gezamenlijk een cursus volgen. Wie de toestand ter plaatse kent, weet dat dit ontploffingsgevaar betekent! Maar geleidelijk aan werden de plooiën glad gestreken en naar het cursuseinde toe werden de betrekkingen al erg vriendschappelijk.

Via de Kapellestraat bereiken we de Albertschool, waar we vriendelijk en gastvrij ontvangen worden en een rustpauze voorzien is. Tijdens de koffie of het aperitief ondervind ik dat heel wat niet-Oostendenaars de wandeling meevolgen. Niet te lang aperitieven! We stappen verder en in de Witte nonnenstraat komen we voorbij de oudste stedelijke meisjesschool uit 1877. De voorgevel van het verkrottende gebouw bevat twee vlijtige spreuken: "Tot vorming van den geest" en "Tot welvaart van het volk". Door het Leopoldpark bereiken we het Koninklijk Atheneum. "Pallas Athena" staat ons van op de kroonlijst op te wachten. De merkwaardige voorgevel en de bevlagde ingang zuigen de menigte naar binnen. Aan het Muziekconservatorium in de Romestraat bereiken we ons eindpunt en neemt een andere gids de groep over. Tevreden verlaat ik mijn enthousiaste volgelingen..... tot volgend jaar?!

OPEN MONUMENTENDAG

Vlaanderen ZONDAG 13 SEPTEMBER 1992

IN HET BLAD "OSTENDE ILLUSTRÉ" VAN KURSAALDIRECTEUR MARQUET, "REVUE ILLUSTRÉE ARTISTIQUE, SPORTIVE ET MONDAINE - ORGANE DE LA VIE SAISONNIÈRE EN BELGIQUE (EEN HELE MOND VOL!), JAARGANG 4, SEPTEMBER 1909, PRIJKT BARONES de VAUGHAN OP DE VOORPAGINA. OP TWEE NIET-GENUMMERDE BINNENBLADZIJDEN IS DEZELFDE FOTO AFGEDRUKT IN EEN ARTIKEL "POUR L'ART".

NA EEN INLEIDING OVER DE BETEKENIS VAN DE OVERLEDEN NIEUWE RIJKE-INDUSTRIEEL VALERE MABILE ALS KURSAALHABITUE EN KUNSTMECENAS, VOLGT EEN HULDE AAN ZIJN OPVOLGSTER, DE ONVOLDOENDE GEPREZEN "MADAME LA BARONNE de VAUGHAN" ALS BESCHERMSTER VAN KUNST EN KULTUUR. VERVOLGENS WEIDT DE AUTEUR (MARQUET ?) UIT OVER HET FENOMEEN "MECENAAT" IN DE LOOP VAN DE GESCHIEDENIS, DIE HIJ LAAT UITMONDEN BIJ "LA TOUTE CHARMANTE ET SI HAUTEMENT INTELLIGENTE PROTECTRICE D'OSTENDE CENTRE D'ART" (LEOPOLD II ZOU VAN MINDER JALOERS WORDEN....).

WAAROM EN HOE MEN HET LEOPOLDPARK MET HET MARIA-HENDRIKAPARK
MOET VERBINDEN VIA HET TERREIN VAN DE VOORMALIGE GASFABRIEK
(nu gerechtsgebouw) EN HET DICHTGEGOOIDE DERDE DOK (nu
stadhuis)?!

Een stelling met antwoord (hieronder gedeeltelijk weergegeven)
van James Ensor in de kustbijlage zaterdag 25.08.1928 van het
blad "Le Face-A-Main" (in het Nederlands : "lorgnet of knijp-
bril met steel") nvdr : ook opgenomen in "Mes Ecrits", 5de
verbeterde en vermeerderde druk, Ed. Nat., Liège, 1974,
pp. 116-118 ; niet opgenomen in het vertaald werk James
Ensor "Picturale Pennevruchten", Houtekiet, 1990, vertaling
Michel Perquy & inleiding Xavier Tricot

Al 30 jaar geleden (omstreeks de eeuwwisseling) heb ik mijn
eerste alarmkreten gelanceerd toen er in een Brusselse krant
sprake was van Leopold II z'n plan om het derde dok te dempen
en een rechtstreekse verbinding tussen stad en MH-park tot
stand te brengen. Nochtans heeft Leopold "de Bouwer" zelf
aangetoond dat parken en vijvers de aarde en de stenen mooier
maken. Oostende, koningin van de wispelturige zeeën, koningin
van de zachte stranden en de goud-opaal zwangere luchten, kan
ons een prachtig park schenken. Diverse plannen werden ernstig
d.w.z. heel nauwkeurig en speculatief besproken. Meestal
werd eraan geknoeid of werden ze verdraaid of beperkt door
opgesmukte grondwerkers en dubbel bebrilde wiskundigen. Het
touwtrekken tussen de schepenen bereikte z'n maximum.....

.....Men moet, men moet het Leopoldpark verlengen
met het terrein van de gasfabriek tot aan het MH-park. Dit
beboste stuk zou een ideaal park vormen. Dit schaduwrijke
afkoelende oord zou dan op zekere hoogte onze ,smaakloos en
onbarmhartig, schandelijk verminkte duinen kunnen vervangen.
Nieuwe wegen zouden het park doen uitdeinen en het niet zo
succesvolle "Panorama van de IJzer", aan het gezicht onttrok-
ken door het gediensstige gebladerte, zou zijn vette en over-
dreven ronde volume niet meer op zijn "mooist" kunnen etale-
ren. Voorzien van gemakkelijke toegangswegen zouden de gefusi-
oneerde parken talrijke attracties, tentoonstellingsruimten,
sportterreinen e.d. kunnen herbergen en het geheel zou een
onuitputtelijke bron van vermakelijkheden vormen.

Hoeft men deze mooie en nuttige zekerheden te verwaarlozen?

Neen toch! En u, zou u om enkele meters bouwgrond te winnen,
één van de levensaders van Oostende, voor altijd en onherstel-
baar doorsnijden? Ik bedoel de rechtstreekse verbinding,
zonder hindernissen, van het Kursaal via de Leopoldlaan en het
Leopoldpark, tot het MH-park. Dan zult u dromen van een fan-
tastische toekomst en enkele franken stinkend papier kunnen
opofferen om de toekomst van uw kinderen te "verfraaien" en
van Oostende één van de wondersteden te maken. Ik hoop dat dit
beminnenswaardige park gerealiseerd zal worden!

Sprokkels

SPROKKELS

* de heer Peter Powell, secretaris van de Stockport Harriers and Athletic Club (founded in 1911!) faxte ons :

"I would appreciate if you will arrange for Mr Jack Fountain von Lage Helle to be our guide on his bicycle and to be at the entrance to Ostend railway station to take us into the countryside."

.....hoe internationaal een naam/man toch kan zijn....!

* genoteerd van het bord in het leslokaal "Den Anklap" tijdens de gidsencursus :

"De heren met hun tank-grafstem vanachter zouden vele anderen een plezier doen door te fluisteren (of te zwijgen!)

dank u "

noot : aanbrengrer wenst, beducht voor represailles, anoniem te blijven!

* misschien werd het al ergens gepubliceerd, maar we zoeken naar de verklaring van de straatnaam "SLIMMERSDREEF" (één van de kortste stukjes in Oostende, niet vermeld op de toeristische stadsplannetjes, in een deel van het "bosje", tussen de Konterdamkaai (tegen de "T-bruggen") en de Groendreef).

* van straatnamen gesproken : kent u de uitleg bij a) 17 oktoberstraat ?

b) Prins Boudewijnstraat ?

neen, het is niet wat u onmiddellijk denkt.....!

(oplossing in volgend nummer)

* klare taal :

- niet "toerismebureel" maar

- niet "houdt Oostende rein" maar

* in de Engelse versie van de voortreffelijke PTO-"Oostende"-brochure is een interessante zetduivel geslopen : volgens blz. 4 bemiddelt (mediation) PTO niet bij reserveringen, haar medewerkers mediteren (meditation) er alleen over. Hare, hare...korstnoj.

* gehoord op het oud-kerkhof n.a.v. een Lange Nelle-activiteit : - neen, hier zijn geen wijnkelders
- de inleider had een grafstem

- * op de linker-eerste-steen (er zijn er dus 2) aan de hoofdingang van de St.-Petrus- en Pauluskerk staat een foute leugen of een leugenachtige fout : rex Leopold II zou vergezeld geweest zijn van zijn eega regina Maria-Hendrika. Niets daarvan : de koningin was in 1901 al ziek en zou het jaar daarop sterven en bovendien was hun relatie al lang vertroebeld. Wel aanwezig waren kronprins Albert en Leopold II jongste dochter Clementine.
't Is maar een wéét en de steenkapper moest kappen wat hem voorgeschreven werd zoniet werd hij kipkap.

- * Museum Gustaaf Sorel in de St.-Paulusstraat gesloten na 16 jaar uitbating. Het huis nr 59, waar schilder Gustaaf van 1908 tot 1953 woonde en o.a. zijn vriend Karel Jonckheere ontving, en het nr 61 waar het museum was gevestigd, zullen samensmelten tot een appartementsgebouw. Louis Sorel blijft beschikbaar voor geïnteresseerden in de Frans Musinstraat 13, bus 1, Oostende (70.83.24)

- * op de BOEKENPLANK :
 1. Adriaan Linters, De wortels van Flanders Technology, industrieel erfgoed en industriële archeologie in Vlaanderen, Kritak, Leuven, 1987, 320p
 2. Diverse auteurs, Klokkenspellen en beiaarden in West-Vlaanderen, Westvlaamse Gidsenkring vzw, 1993, +/- 160p voor leden slechts 620 fr i.p.v. 895 fr
 3. Huguette Vanden Weghe, Als de tijd van toen, Oostende 1950-'60, Manga, Oostende, 1992
 4. Marcel Vanalderweireldt, Oostende, de mémoires van een stad, Van de Wiele, Brugge, 1992, 168p
 5. Les Vingt en de avant-garde in België, prenten, tekeningen en boeken, tentoonstellingscatalogus Museum voor Schone Kunsten, Gent, 1992, 312p
 6. Patrick De Groote, Ronde van België, een toeristisch-geografische verkenning, eigen beheer, Hasselt, 1992, 420p (2 delen: I.Kempen en Ardennen II.Kust en achterland) info bij de auteur Martelarenlaan 9 bus 10, 3500 Hasselt

- * tentoonstellingen Stedelijk Museum Schone Kunsten :
 - tot eind november vaste collectie
 - van 28 november '92 tot 3 januari '93 : Jef Seynaeve

- * tentoonstellingskalender PMMK :
 - tot 7 december '92 : Jacques Charlier & Dale Chihuly
 - van 19 december '92 tot 8 maart '93 :
 - Enrico Baj en David Palterer

DE ACTIVITEITEN VAN LANGE NELLE (1989-1992)

- 1.Vrijdag, 30.06.89 : krekewandeling
- 2.Zondag, 10.09.89 : Open Monumentendag (beiaard- en watertoren)
- 3.Zondag, 22.10.89 : vuurtoren- en vismijnwandeling 1
- 4.Vrijdag, 17.11.89 : voordrachten Belgisch Vorstenhuis
- 5.Zaterdag, 09.12.89 : bezoek St.-Petrus & Pauluskerk
- 6.Zaterdag, 17.02.90 : bezoek St.-Sebastiaanschuttersgilde
- 7.Donderdag, 15.03.90 : bezoek Stedelijke Kunstacademie
- 8.Zaterdag, 31.03.90 : bezoek restauratie St.-P&Pkerk
- 9.Zaterdag, 28.04.90 : bezoek TRP Raversijde
- 10.Zaterdag, 26.05.90 : Leopold II-wandeling
- 11.Zaterdag, 16.06.90 : vismijnwandeling 2
- 12.Vrijdag, 22.06.90 : krekewandeling
- 13.Zondag, 09.09.90 : Open Monumentendag (Koningshuis)
- 14.Zaterdag, 22.09.90 : bezoek Delvaux- en visserijmuseum
- 15.Zaterdag, 20.10.90 : bezoek Peperbussemuseum
- 16.Vrijdag, 16.11.90 : voordracht herwaarderingsgeb. in Oostende
- 17.Vrijdag, 14.12.90 : filmprojectie Leopold II urbanist + 4 films
- 18.Zaterdag, 19.01.91 : bezoek scheepswerf IdP, Nieuwe Werfkaai 2
- 19.Zondag, 03.02.91 : bezoek Synagoge Oostende
- 20.Zaterdag, 02.03.91 : bezoek Loodswezengebouw
- 21.Vrijdag, 03.05.91 : viering K. Jonckheere 85 in PMMK
- 22.Zaterdag, 04.05.91 : bezoek Stedelijk beplantingsdienst
- 23.Donderdag, 09.05.91 : bezoek visserijschool Paster Pype
- 24.Vrijdag, 28.06.91 : krekewandeling
- 25.Zondag, 15.09.91 : Open Monumentendag (havenwandelingen)
- 26.Zondag, 06.10.91 : vismijn- en havenwandeling deel 3
- 27.Vrijdag, 29.11.91 : voordracht met dia's "de para's"
- 28.Zondag, 26.01.92 : bezoek St.-Jozefskerk
- 29.Vrijdag, 28.02.92 : voordracht + zang "De Visserijopstand 1887"
- 30.Zondag, 29.03.92 : sluzentocht deel 1
- 31.Zaterdag, 25.04.92 : Provinciale Gidsendag Oostende
- 32.Zaterdag, 30.05.92 : belle epoque-wandeling
- 33.Vrijdag, 26.06.92 : krekfietseling
- 34.Zaterdag, 22.08.92 : daguitstap Frans-Vlaanderen + Moeren
- 35.Zondag, 13.09.92 : Open Monumentendag (scholen in Oostende)
- 36.Vrijdag, 25.09.92 : op verkenning in de A. Buylstraat
- 37.Zaterdag, 24.10.92 : bezoek aan het oude Stedelijk Kerkhof
- 38.Zaterdag, 31.10.92 : daguitstap Veurne - Koksijde
- 39.Donderdag, 05.11.92 : voordracht bunkers WO II in Oostende

BEZOEK OOSTENDE MET EEN GIDS !

14 wandelingen, 2 fietselingen, 6 museumbezoeken,
1 busrondrit en 1 boottocht

STADSCENTRUM

* MONUMENTENWANDELING

Kennismaking met markante gebouwen, monumenten en beeldhouwwerken op en rond het rechte traject van de Leopold II-laan, van het Stadhuis tot het Casino-Kursaal en de elleboog van het (nieuwe) Toerismebureau naar het Europacentrum.

start : Stadhuis - duur : 1 uur

* STADSKERNPROMENADE

Op en binnen het tracé van de oude Oostendse stadswallen (geslecht vanaf 1865) maakt u kennis met het hart van een moderne badstad die naast haar huidige toeristische infrastructuur ook af en toe herinnert aan haar glorieus verleden. Dat hart klopt tussen de Henri Serruyslaan, de Albert I-promenade, de Visserskaai en de Vindictivelaan.

start : (na afspraak) Stadhuis/Toerismebureau - duur: 2 uur

* GEVELS BEKIJKEN

Een leerrijke wandeling door de stadskern langsheen gevelpareltjes en façades uit de belle époque (1880-1914) met als stijlen Eclectisme en Art Nouveau en uit het interbellum (1918-1940) met de Art Déco. Bovendien een kennismaking met de belangrijkste architecten-bouwmeesters-tekenaars van de stad.

start en aankomst : Wapenplein - duur : 2 uur

BUSTRIP GROOT-OOSTENDE (voor groepen met eigen bus)

Tijdens deze trip geeft de Koningin der Badsteden de meeste van haar charmes en geheimen prijs. En u merkt het wel, variatie in overvloed : de oudste stadskern, de urbanisatiepolitiek van Leopold II en de koninklijke bouwwerken naar het westen toe, de renbaan, Raversyde met het voormalig domein Prins Karel, de luchthaven, het landelijke Stene, het Maria-Hendrikapark, de haveninstallaties aan de oostkant, de vismijn, het fort Napoleon in de duinen...en terug naar de jachthaven met de Mercator aan het winkelcentrum.

start : (nieuw) Toerismebureau tgo. Casino-Kursaal - 2 uur

KONING LEOPOLD II-WANDELING in 2 delen

Een cirkel beschrijvende wandeling langs de verwezenlijkingen en dromen van de Belgische vorst die Oostende aanzien gegeven heeft. Het Oostendse Leopold II-verhaal wordt geprojecteerd tegen de achtergrond van zijn regeerperiode (1865-1909), zijn urbanisatiepolitiek, zijn amoureuze en Kongo-perikelen en waarneembare belle époque-herinneringen.

* deel 1 (2 à 3 uur) start : hoofdingang St.-Petrus & Pauluskerk - aankomst : Clementinaplein (Petit Paris)

* deel 2 (2 à 3 uur) start: Clementinaplein (buste Leopold II) aankomst : Huize Louise-Marie (Langestraat 69)

JAMES ENSOR : KORTE WANDELING MET MUSEUMBEZOEK

We volgen het spoor van Oostendes grootste artistieke zoon James Ensor (1860-1949) vanaf zijn geboorteplaats via het atelier van zijn meesterwerken tot het huis dat hij het laatst heeft bewoond, het Ensormuseum, dat we bezoeken. Vervolgens bekijken we de Oostendse Ensorcollectie, olieverfschilderijen en grafisch werk, in het Stedelijk Museum voor Schone Kunsten op de 2de verdieping van het Feest- en Kultuurpaleis aan het Wapenplein. Nabespreking kan met de liefhebbers gebeuren in Ensors stam-café.

start en aankomst : Ensormuseum of Stedelijk Mus. Sch. Kunsten
duur : 2 uur

OPENLUCHTMUSEUM ATLANTIKWALL TRP RAVERSYDE VOORMALIG DOMEIN PRINS KAREL

Enkel na voorafgaande toelating van het Provinciebestuur : Provinciehuis Boeverbos, 7de afd., Kon. Leopold III-laan 41, 8200 Brugge, 050 / 403 100
Bezoek aan het noordelijk deel van het Toeristisch Recreatiepark (TRP) Raversyde begrepen tussen de Duinenstraat en de Kustweg. Dit 8ha 38a grote deel van het voormalig domein Prins Karel bevat het Memoriaal Prins Karel (3 gebouwen) en het openluchtmuseum Atlantikwall (ca. 60 bunkers en oorlogskonstrukties uit beide wereldoorlogen, verbonden door open en overdekte loopgraven)

start : plaats af te spreken - duur : 1.30 uur

VUURTORENWANDELING

Wandeling aan de oostkant van de havengeul, rond de Oostendse vuurtoren "Lange Nelle", met als bezienswaardigheden : hengel- en baggerschepen, het Fort Napoleon (1810), duin-strand-zee, bunkers, de Halvemaandijk, het staketsel en de havengeul, de ferries en jetfoils, de vismijn en het visserijdok, de sluisen, slipways, werven en de visserijnijverheid aan de Hendrik Baelskaai.

start en aankomst : vuurtoren "Lange Nelle" - duur : 2 uur

SLUIZENVERKENNING (2 wandelingen en een fietstocht)

Meer dan 40 verschillende sluisen helpen het water van de zee en de polders beheersen en gebruiken. We leren dit van nabij kennen gedurende 2 wandelingen en een fiets- of autotocht van telkens 3 uur met een onderbreking.

* Westwandeling en fietstocht : start en aankomst : station

* Oostwandeling : start en aankomst : Bloso-lokaal Spuikom
aan de kustweg

KREKENWANDELING & KREKENFIETSELING

Een geschiedkundige natuurwandeling in het achterland van de badstad Oostende met aandacht voor de historie van het landelijke Stene-Dorp, het fenomeen van de "Oostendse Historische Polders", de prachtige schorrehoeven met weiden en landerijen in "le plat pays", de oude spoorweginfrastructuur en het ongerepte krekengebied.

* Krekewandeling : start St.-Annakerk Stene - duur : 2.30 uur

* Krekensfietseling : start/aankomst : station Oostende of St.-Annakerk Stene + uitbreiding : Zandvoorde + Keignaertkreek

KAREL JONCKHEERE-WANDELING

Een evocatie met klank en beeld van het verblijf van de door en door Oostendse vertellende dichter en bezige bij Karel Jonckheere in zijn vaderstad van 1906 tot 1944 : zijn jeugd en opleiding, zijn schrijversactiviteiten (met ook recentere verwijzingen) , visserij en toerisme, de tijdssfeer kort voor en tijdens het interbellum, kortom Karel Jonckheere als spiegel van Oostende en de zee...

start : hoofdingang station - aankomst : kolomuurwerk
Albert I-promenade tgo. de Kemmelbergstraat - duur : 2 uur

MARITIEM OOSTENDE over water wandelend....

Vanaf haar ontstaan is de ontwikkeling van de stad Oostende in voor- en tegenspoed gedetermineerd geweest door de zee. Stormvloeden, overzeese handel, kaperij, maritiem verkeer, mijnenjagen, visserij en toerisme zijn zovele accenten die Oostende-aan-Zee gemodelleerd hebben.

Een gecommuniceerde boottocht door de haven en vóór de Oostendse rede, met aandacht voor het drukke havenverkeer, aangevuld met een wandeling langs de Visserskaai, leren u het Oostende aan de andere kant van de vloedlijn kennen.

start : staketsel/pier kantoor Franlis - duur : 2 uur

VISSERIJWANDELING WEST

Een centrumwandeling aan de westkant van de havengeul vol verwijzingen naar Oostendes eerste maritieme activiteit : de visserij.

Vertrekkend aan de stedelijke visserijschool John Bauwens komen we tijdens een zilte wandeling voorbij historische en actuele getuigen en boeiende aspecten van de al eeuwen bestaande visserijbedrijvigheid : de handelsdokken, het beeld van aalmoezenier Pype, het Waterhuis, de Visserskaai met z'n kustvaartuigen, het loodswezengebouw, het Noordzeeaquarium, de visstalletjes en "den trap", het gerenoveerde visserskwartier, het zeeliedenmonument, het staketsel ende ZEE!

start : J. Bauwens-visserijschool (met parkeerplaatsen voor auto's en bussen) schuin tegenover stadhuis en schoolschip Mercator, op het einde van de verbindingsweg naar de autoweg Oostende-Brussel

einde : staketsel/pier - duur : 2 uur

DIAVOORSTELLING OOSTENDE VROEGER & NU

Een beeldende beschrijving met commentaar : hoe ziet Oostende er nu uit en hoe was de stad vroeger?

Al zittend, wandelt u mee : geen ex cathedra-les, maar een tot leven brengen van de stad en haar geschiedenis!

DRIE DELEN : 1. DE BINNENSTAD
2. DE UITBREIDING ONDER LEOPOLD II
3. DE BUITENWIJKEN & FUSIEGEMEENTEN

(elk deel duurt met pauze ongeveer 2.30 uur)

GELEID BEZOEK AAN EEN MUSEUM

- * Schoolschip MERCATOR : duur : 1 uur
- * St.-Petrus- en Pauluskerk, praalgraf Louise-Marie : 1 uur
- * Museum St.-Pieterstoren (Peperbusse) : 1 uur
- * Stedelijk Museum voor Schone Kunsten :
Ensor, Spilliaert, Declerck, Bulcke en vele 19de eeuwse kunstenaars; Europaprijzen stad Oostende en heel wat tijdelijke exposities : vaste collectie en/of tijdelijke tentoonstelling : duur 1 of 2 uur
- * Heemkundig Museum "De Plate" met plaatselijke geschiedenis
Archeologische vondsten, kaarten en gebruiksvoorwerpen, Beleg van Oostende, stadsontwikkeling, belle époque met affiches, kursaalmaquette en souvenirs, maritiem Oostende, reconstructie visserswoning en -herberg, militaria, foto's, enz... duur : 1 uur
- * Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK)
Vaste collectie Belgische moderne kunst vanaf de Expressionisten en eerste Abstrakten tot Videokunst en hedendaagse kunstuitingen. Geregeld vinden er ook tijdelijke exposities plaats van binnen- en buitenlandse moderne kunst en toegepaste kunst : duur 1.30 uur
Liefst rechtstreeks contact nemen met het PMMK, educatieve dienst, Romestraat 11, 8400 Oostende, 059 / 50 81 18

Inlichtingen en aanvragen :

Officiële Gidsenkring Oostende "Lange Nelle"

Afdeling van de Westvlaamse Gidsenkring vzw

telefonisch contact : 059 / 807 810 of 059 / 707 207

faxtoestel : 059 / 801 254

correspondentieadres : Eekhoornstraat 20 - 8400 Oostende

bankrekeningnummer : 068 - 2075070 - 73

van onze plaatselijke medewerker :

1) OPENINGSUREN TOERISMEBUREAU :
van 1 oktober tot 31 mei :

- weekdag : van 10 tot 18 uur
- zon-/feestdag : van 11 tot 18 uur

van 1 juni tot 30 september :
dagelijks van 9 tot 19 uur

2) EEN UNIEK KROKUS- en/of PAASKADO!!

KLOKKENSPELLEN en BEIAARDEN in WEST-VLAANDEREN
een uitgave van de Westvlaamse Gidsenkring vzw

- inhoud :
- aspecten uit de geschiedenis van klok en beiaard met aandacht voor het Westvlaamse bezit
 - de beiaarden van de Westvlaamse steden en gemeenten, waaronder Oostende
 - de klokkenspelletjes in een aantal gemeenten
 - het klogieten
 - klokkengieters die voor West-Vlaanderen beiaarden en klokkenspelletjes gieten
 - het Joris Dumery-memorial
 - de beiaard in de literatuur
 - de beiaardmuziek

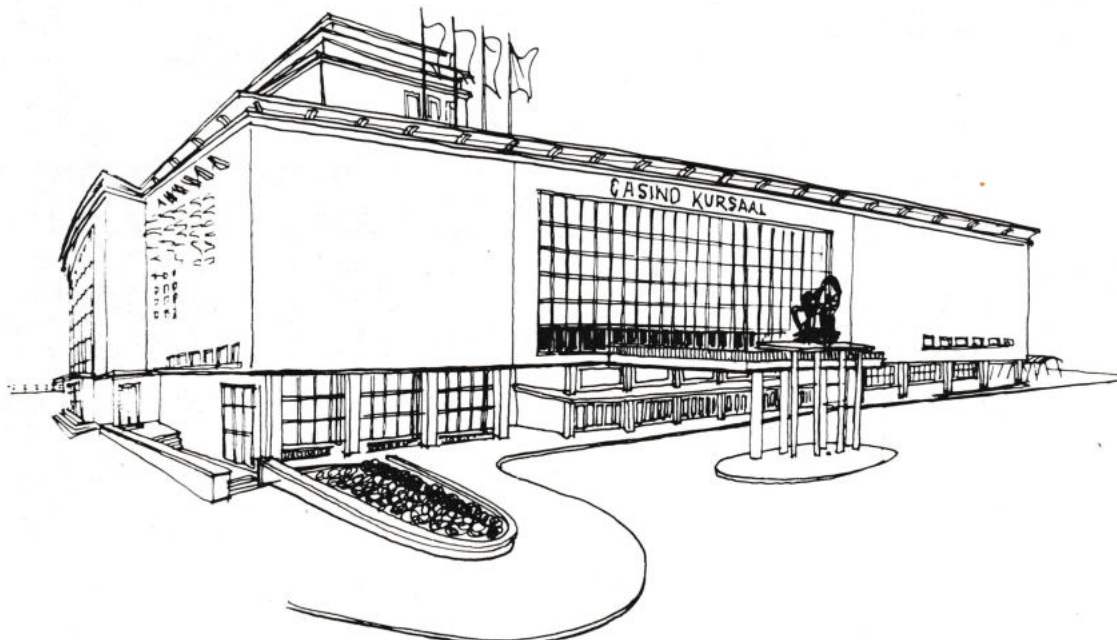
technische fiche :

- formaat : 21,5 x 27 cm
- aantal blz. : ongeveer 160
- binnenbladzijden : zwart/wit
- papier : 115 gram gesatineerd
- kaft : 300 gram glanzend en geplastificeerd
recto 4 kleurendruk
- ingebonden
- verschijnt : 1ste kwartaal 1993

normale verkoopprijs : 895fr maar nu bij uw kring te bestellen
aan de ONGELOOFLIJKE PRIJS van.....620fr.....

op rekeningnummer 068-2075070-73 t.n.v. Westvlaamse Gidsen-
kring Afd. Oostende Lange Nelle - 8400 Oostende
met de vermeldingexemplaren beiaardboek.

3) uit vervlogen tijden.....???

uit vervlogen tijden..... -- 92 - 121 --???

SPECIAAL ELECTROZAAK MET DIENST NA VERKOOP

Torhoutsesteenweg 171 / 173 - 8400 Oostende

Tel. (059) 70 41 19

Fax (059) 80 63 85

BTW. 416.811.869

B.V.B.A.

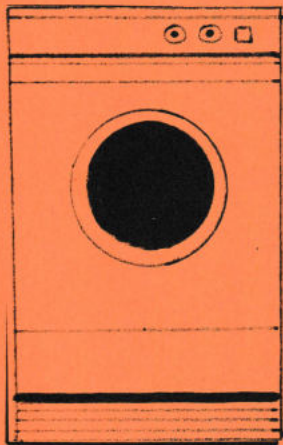
STEVEN COMFORT

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

Gistelsesteenweg 29
Torhoutsteenweg 406

OOSTENDE

 059 / 70 52 74

FOTOCOPIEHUIS
DESNERCK D.

Torhoutsteenweg 196
8400 OOSTENDE
Tel. 059/50 31 46

**FOTOCOPIES
AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN**